

Kinas uppvaknande

I början av det nya seklet framträdde tecken på, att Kina väckts ur sin långa sömn i självbelåten konservatism och isolering. Många omständigheter samverkade därvid. På grund av sin svaghet hade Kina tvingats till landavträdelser åt västerländska nationer, som framställt krav därpå. År 1860 tog Ryssland ett stort område vid Amur och Stilla havet. Frankrike och England förskaffade sig också besittningar. Och den 14 nov. 1897 besatte tyska trupper Tsingtao, och följande år överlät Kina staden med omnejd till Tyskland på 99 år. Denna självuppgivelse var förödmjukande, men man vågade ej motsätta sig de hatade utlänningarnas krav.

Kinas skolväsende var föråldrat. Inom förvaltningen rådde korruption. Och i ljuset av vad missionsskolorna kunde giva av modernt vetande funno allt flera, att reformer voro av nöden. Landets tillgångar måste bättre tillvaratagas. Kinas ungdom måste få en uppfostran, som hjälpte den att lösa tidens problem.

Intresset för västerlandets kultur väcktes därvid inom vissa kretsar, deputationer sändes i studiesyfte till olika länder, och kinesiska studenter reste till England, Amerika och Tyskland. De kommo sedan hem med sina huvuden fulla av nya idéer, som de ville omplantera i kinesiskt sam-

hällsliv. Några hade med sig revolutionerande uppfattningar, som de ivrigt förkunnade. Om än detta verkade förvirrande, bidrog det dock till att väcka folkets medvetande om, att en ny tid var kommen.

Tidigare hade regeringen haft monopol på att utgiva tidningar, men nu startades enskilda tidningsföretag i olika delar av landet, och i stället för att förhindra detta, som man kunnat vänta, förordade regeringen tvärtom deras verksamhet som ett värdefullt medel att sprida kunskap och uppfostra folket.

En del missionärer, som märkte, huru deras välgörande arbete bland folket misstänktes ha till syfte att draga kinesernas hjärtan från regeringen, beslöto nu att sprida nyttiga kunskaper genom broschyrer i olika ämnen. För detta ändamål bildades ett sällskap som kallade sig: »Society for the Diffusion of Christian and General Knowledge among the Chinese.» De skrifter, som detta sällskap utgav, spredes bland ämbetsmän i högre och lägre ställning och bland studenter. I denna verksamhet deltog energiskt den engelske baptistmissionären Timothy Richard. Själv sade han om densamma i ett föredrag vid baptisternas världskongress i London 1905: »Vi talade också med dem om ett rike, som förkroppsligar vad som är bäst hos alla jordiska riken och ägde dessutom något, som vida överträffar dem alla, liksom himlen är högre än jorden. Dessa böcker och broschyrer trycktes och spriddes i Peking och för övrigt i alla provinsernas huvudstäder, där rikets högst utbildade studenter tidvis måste sammanträffa. Resultatet var underbart och över alla förväntningar.»

För Kina blev även det rysk-japanska kriget 1904—05 en väckare. Då insågo kineser i ledande ställning värdet av de kunskaper, som Japan mottagit från västerlandet. Där om skriver missionär Carl Blom i jubileumsskriften »Sändebud till Sinims land 1887—1937» följande: »Det rysk-japanska kriget 1904—05 följdes med stort intresse, ej blott emedan

det rörde sig på och om en del av det kinesiska kejsardömet, utan kanske ännu mer, emedan det var en kamp om makten mellan ett österländskt och ett västerländskt folk. När så Japan vann kriget och tog frukterna, väcktes Kina mer än av något annat till insikt om betydelsen av västerländsk kunskap både bland folk och ledare. Att det gamla examensväsendet avskaffades, naturvetenskap, matematik, språk och historia blevo eftersträfvansvärda kunskaper, höjde missionsskolornas anseende och värde. Det kom framför allt de kristna själva att mera allmänt använda sig av missionens skolor ej blott för kristendomsundervisningens skull utan som beredelse för livet.»

Ehuru läskunnigheten stod högt i anseende bland kineserna, var det blott en ringa procent barn i skolåldern, som fingo lära sig läsa. Flickorna blevo mest försummade. Missionsskolorna hade emellertid gjort en god insats i spridandet av läskunnigheten. Och när regeringen vaknade över betydelsen av deras verksamhet, utfärdade den en förordning om, att skolväsendet skulle läggas om och skolor efter utländskt mönster upprättas. Men det kunde icke på några få år genomföras. Missionsskolorna behövdes alltfört, och nu fingo de högre anseende.

Det har omtalats, att våra missionärer hade inrättat skolor. Nu togo de sikte på att utvidga skolarbetet. »Missionärerna försökte», skriver J. A. Rinell, »redan tidigt att föstra fram intresse och ansvarskänsla för arbetet hos de omvända kineserna. För den skull valde man redan 1905 en kommitté, bestående av sex kineser och en utlänning, att försöksvis handhava och ombesörja skolväsendet. Denna kommitté fortsatte arbetet i staden och öppnade samma år tre skolor på landsbygden. Dessa förlades till utstationerna Po, Magochoang och Matien. Omkring tio elever undervisades i vardera skolan. — Under årens lopp blevo skolorna allt flera. Utom det att man alltid sökte få lämpliga kristna lärare, sökte man ock få skolorna så bra som

möjligt, alltid med särskild betoning av kristendomsämnet. Detta underlättades ock, i den mån man hann att utexaminera elever från fortsättningsskolan.»

Med tiden erhöles i Kiaohsien utmärkta skollokaler för de högre skolorna. Elevantalet ökades sedan hastigt, och år efter år har missionen erhållit evangelister, lärare och lärarinnor bland de unga, som genomgått dessa skolor. Många av dem ha i skolan fått en levande tro på Kristus och blivit döpta. Skolorna både i städerna och på landsbygden ha också tillvunnit sig allmänhetens förtroende.

I sin mån har nog också den sjukvårdsverksamhet, som missionssällskapen övat, bidragit till att väcka Kina till insikt om sin efterblivenhet. Även några av våra missionärer ha på denna front varit i verksamhet. Mathilda Perssons arbete i Chucheng har nämnts. I Kiaohsien ha Esther Wahlin och Edith Pettersson varit till hjälp för många, och Elis Almborg, som genomgått en sjukvårds kurs, i London, tvangs av förhållandena att taga itu med rätt allvarliga saker, medan han var på missionsfältet i Kina.

Inför allmänheten har det säkerligen även betytt något, att våra missionärer skonats, då koleran nästan årligen skördar offer och då lungpesten 1911 rasade fruktansvärt. Genom bättre hygieniska förhållanden ha de undgått att angripas av dessa farsoter.

Vid det uppvaknande, som skedde i början av detta sekel, beslöt regeringen att upprätta ett universitet i var och en av Kinas aderton provinser. Därmed avsågs att göra landets studerande ungdom bekant med den västerländska kulturen. Allt vad man då drömde om har väl icke kunnat förverkligas, men det nya Kina är i vardande, och dess femhundra millioner invånare söka nu under hård kamp och nöd vägen fram till sin ställning och uppgift bland folken.

Nya centralpunkter för arbetet

I Kaomi, en stad, som är belägen 25 km. väster om Kiaochow, har missionärernas arbete under de senare åren burit rik frukt. Men ehuru staden låg så nära, dröjde det rätt länge, innan verksamhet börjades där. Missionärerna hade dock sin uppmärksamhet riktad på Kaomi, och vid några av deras konferenser uttalades önskan, att en predikolokal skulle förhyras i staden. Men detta skedde ej förrän 1914. Att det dröjde så länge berodde därpå, att arbetarne på fältet voro så få.

Men när starten gjordes, sedan predikolokal hade hyrts, skedde det under förhållanden, som kunde betecknas som löftesrika. Såväl missionärerna som deras infödda medarbetare hade nämligen tidigare besökt byarna omkring Kaomi, och det fanns nu redan en skara vänner till missionen i trakten. Arbetet hade utgått från Kiaohsien, och på denna del av fältet hade man i början av 1914 två utstationer, 84 församlingsmedlemmar och 6 småskolor med sammanlagt 85 elever. Även från Chucheng öppnades utpostverksamhet på den del av Kaomi-fältet, som låg närmast åt detta håll.

Om invigningen av lokalen säger missionär J. A. Rinell i sitt av oss ofta citerade arbete: »Flera av de svenska missionärerna liksom ett rätt stort antal kinesiska kristna

och arbetare deltog i de fem dagar långa invigningshögtidligheterna. Även platsmandarinen m. fl. av stadens ledande män infunno sig och uttalade sina lyckönskningar.»

Till en början var Kaomi utstation till Kiaohsien, men meningen var dock, att man med tiden där skulle få en huvudstation. I slutet av 1916 ansågo makarna Almborg sig vara så inne i kinesiska förhållanden och så bekanta med språket, att de kunde ansvara för arbetet på stationen. Ännu ett hus förhyrdes i staden. Detta inreddes till missionsnäringsbostad, och så slog sig Elis och Hanna Almborg ned i Kaomi. Med vilka känslor de började sitt arbete där, omtalar Almborg i en artikel i Missions-Posten den 15 jan. 1917. Han skriver: »Under senaste jul och nyår ha våra möten varit både goda och rätt väl besökta. Det kännes, som vi kommit till en samlingens tid efter den förskingring, som rått. Vi äro så innerligt glada att äntligen vara här. Då vi för någon tid sedan deltog i en större konferens hos de amerikanska baptisterna, uttryckte de sin glädje över, att Kaomi nu äntligen skulle bli besatt av utländska missionärer.»

Snart avbröts emellertid makarna Almborgs arbete i Kaomi, emedan fru Almborg drabbats av en svår sjukdom, på grund varav makarna vistades någon tid först i Tsinan och sedan i Tsingtao. Det dröjde därefter ända till 1921, innan makarna A. och Anna Leander och fröken Nina Fredrikson bosatte sig där.

Från byn Long-gia-tsuen kommo en söndag tre unga män till missionsstationen i Kiaohsien. En av dem var köpman, den andre silversmed och den tredje skollärare. De hade hört talas om missionärerna och ville nu lära känna den lära de förkunnade. Den utländska missionären, som de nu fingo lyssna till, talade om en köpman, som sökte efter dyrbara pärlor. De kommo sedan gång efter annan åter, ehuru deras hemby ligger 20 km. från Kiaohsien, och funno slutligen även de den kostbara pärlan. Så läto de

döpa sig och blevo medlemmar av församlingen. Därefter började de själva att samla och tala till sina vänner och grannar i ett litet hus i byn. Och senare öppnades där en utstation med regelbunden verksamhet.

Allt var ytterst primitivt i början, och när de kvinnliga missionärerna fru Hedvig Rinell och Esther Wahlin först kommo på besök utsattes de för hån och spe. Men det ändrades snart. Och sedan blevo de t. o. m. inbjudna till de förmögnares hem i Long-gia-tsuen.

Verksamheten hade god framgång, och i dec. 1915 bildades i Long-gia-tsuen den fjärde församlingen på vårt Kina-fält. Därvid samlades hela skaran av deltagare i det förutnämnda lilla kapellet. Missionärskåren var därvid representerad av J. A. och fru Hedvig Rinell, Esther Wahlin, Edith Pettersson, Elis Almborg och A. J. Lidquist. Av 112 förutvarande medlemmar av församlingen i Kiaohsien bildades nu församlingen i Long-gia-tsuen. Missionär Lidquist, som ledde förhandlingarna, önskade, att församlingen skulle välja en kinesisk broder till föreståndare och ikläda sig ansvaret för dennes underhåll. Men denna önskan blev ej realiserad. Församlingen valde J. A. Rinell till sin föreståndare. Denne skrev därom för tio år sedan: »Lidquists vackra tanke rörande en kinesisk pastor för densamma har dock ledsamt nog icke ännu förverkligats. Den vid bildandet valde föreståndaren har med undantag av hans ferier (1919—1920) i stället alltjämt tjänat som sådan. De vid tillfället valda diakonerna likaså. Det märkliga är även, att de utgöra två av de tre personer, som först besökte Kiaochow och där sökte och fann den kostbara pärlan. Den tredje av dem (skolläraren) lever ock ännu. Han tjänade missionen många år, dels som skollärare och dels som evangelist. För några år sedan drabbades han dock av olyckan att bliva blind. Han måste då sluta sin offentliga verksamhet.»

Nu visade det sig snart, sedan församlingen bildats, att

det lilla kapellet ej kunde rymma dem som kommo för att höra evangelium förkunnas. Det inträffade därför söndagligen, att ett stort antal kvinnor och barn fingo sitta ute på gården, under det männen togo plats i kapellet. Men år 1919 avhjälpes bristen, ty då uppfördes ett nytt kapell, och det rymmer tvåhundra personer. Det gamla kapellet förvandlades då till skollokal.

Vår mission har icke utbrett sin verksamhet över ett så vidsträckt område, att församlingarna haft svårighet att stå i förbindelse med varandra. När på en ort en ny församling bildats, har också medlemsantalet varit så stort, att man kunnat räkna med regelbunden verksamhet.

Sydstatsbaptisternas missionärer i Shantung synas ha följt en annan utvecklingslinje. I en berättelse om deras arbete fram till 1910 heter det: »Ehuru invånarne i Shantung äro talrika och bo nära varandra, äro våra mer än tvåtusen medlemmar spridda i sex eller sju härad. I många fall har man sina närmaste kristna grannar på flera miles avstånd. Emedan våra medlemmar i Shantung bo så vitt spridda, kunna vi ej anordna större missionsmöten såsom i Amerika. Det är ej lätt för medlemmarna att på detta sätt samlas. I stället för stora missionsmöten, anordna vi studiekurser, vid vilka ett antal personer komma samman, ofta från vitt skilda platser, och studera bibeln tillsammans i tio eller upp till tjugu dagar.»

Den plan, som våra missionärer följt, har medfört gott resultat icke endast fram till den tidpunkt, som berättelsen uppnått, utan även sedan. Och genom anställande av goda infödda evangelister ha de skaffat sig en skara utmärkta medarbetare.

XII.

Missionen under världskriget

Den 14 nov. 1897 hade tyska marintrupper under befäl av amiral v. Diederichs besatt Tsingtao, som då var en obetydlig hamnplats. Anledningen därtill var, att två tyskar, de katolska missionärerna Nies och Henle, blivit mördade i Shantung. Besättandet var sålunda en straffåtgärd, men den verkställdes utan blodsutgjutelse. Tyskland, som gärna ville ha en flottstation i Östern, gjorde upp med den kinesiska regeringen att i 99 år få arrendera Tsingtao med omnejd, ett område, som av tyskarna benämndes Kiautschou-Gebiet. Tsingtao började genast förvandlas. De förutvarande kineshusen inköptes och nedrevos, ett nytt gatusystem lades upp och nya hus byggdes. Tsingtao blev en stad med vattenledning och avlopp, elektricitetsverk och telefonnät. Den nya hamnanläggningen blev färdig 1904, och samma år den 1 juni kunde järnvägen Tsingtao—Tsinanfu öppnas för trafik.

Vår första missionsstation låg nära gränsen till den tyska kolonien i Östern. Berlinermissionen — ett tyskt missions-sällskap — började missionsarbete i Shantung och upprättade en missionsstation i Kiaochow (Kiaohsien). Ehuru Berlinermissionen är ett lutherskt missionssällskap, har dock mellan dess missionärer och våra ständigt rått ett gott förhållande. Särskilt ha de tyska missionärerna C. J.

Voskampf och Kuntze varit mycket uppskattade av de våra.

Det uppsving Tsingtao fick blev till gagn för vår mission på flera sätt. När tyska passagerarebåtar började angöra Tsingtao, fingo missionärerna göra sina resor ut till fältet och hem därifrån via denna stad. I Tsingtao kunde de söka rekreation och vila någon tid på sommaren, och där erhöles de vid sjukdomsfall läkarevård. »Hongkong Shanghai Banking Corporation» inrättade också med tiden ett bankkontor där, dit penningemedel sändes för missionens räkning.

Lugnet i denna trakt stördes plötsligt genom krigsutbrottet mellan Ryssland och Tyskland den 1 aug. 1914. Den 2 aug. avgav Japan sin neutralitetsförklaring, men kände sig därav ej hindrat att den 17 aug. genom ultimatum kräva att hela den tyska kolonien obetingat skulle överlämnas före den 15 sept. Avböjande svar därpå gavs, och Japan utfärdade sin krigsförklaring den 23 aug. Med stort hjältemod försvarade sig de tyska trupperna, men för japanernas övermakt nödgades de dock den 7 nov. kapitulera.

Under kampen om Tsingtao hade man i Kiaohsien de japanska trupperna i närheten, och banditväsendet på landsbygden utövades till skräck för befolkningen. Detta invercade givetvis hämmande på missionsarbetet. Men Herrens mäktiga hand skyddade både missionärernas liv och egendom även under denna provotid. J. A. Rinell berättar därom följande: »Under den japanska belägringen av Tsingtao (1914) gjorde japanerna Kiaochow till en av utgångspunkterna för anfallen mot kolonien. Missionärerna voro under tiden på sätt och vis fångar i sina egna hus, vaktades av japanerna och förbjödos att lämna staden, de fingo ej ens besöka sina egna utstationer. Man misstänktes för tyskvänlighet och hemlig förbindelse med tyskarna.

Allt gick dock väl även då. Ingen skada drabbade missionen eller dess företrädare.»

Under det kriget mellan Japan och Tyskland pågick och även sedan hade här hemma Missionsstyrelsen och särskilt kommittén för missionen utom landet stor oro för missionärerna. De internationella förbindelserna hade så rubbats, att det var svårt att kunna sända missionärerna nödvändiga penningemedel. Under § 4 i kommitténs protokoll den 8 febr. 1914 kl. 8 f. m. läser man: »Angående penningars sändande till Kina meddelades, att brev hade anlånt från generalkonsul J. A. Hultman om, att trenne härifrån sända penningeposter hade dit ankommit, nämligen de penningar, som voro sända med generalkonsuln, de som voro sända över Amerika och en post, sänd i växel härifrån Stockholm. Det ville synas, som om större möjligheter nu förefinnas än för en tid sedan att komma i beröring med våra missionärer, ehuru penningeförsändelser ännu gå ganska sakta.»

Trots svårigheter av här antydd art, kunde det dock ordnas så, att familjen Leander fick resa hem på våren 1915.

Under denna tid fingo missionärerna, när bekymren voro som störst, hjälp på oväntat sätt. Vid ett tillfälle erhöles de något över 1,000 mexikanska dollars från den s. k. Fortsättningskommittén i Shanghai av medel, som den erhållit från Amerika. Och då det syntes omöjligt för dåvarande kassören, red. J. Byström, att genom banker sända penningar till Kina, vidtalade han professor E. T. Nyström, när han var hemma på besök, att på återresan till Kina medtaga ett par tusen kronor. Och därigenom fylldes missionärernas behov, så att de för att använda J. A. Rinells ord kunde på den gamla frågan: »Haver eder något fattats?» lugnt svara: »Herre, intet.»

Ja, våra missionärer kunde även tänka på andra, som voro i trångmål, och räcka dem en hjälpande hand. Vad de och missionen gjorde för de hårt prövade vännerna i

Berlinermissionen framkallade både då och senare den varmaste tacksamhet. Det var krångligt att kunna sända penningar från Sverige till Kina. Men depressionen i Tyskland verkade redan hämmande på insamlingen av missionsoffren, och sedan var det ännu svårare att därifrån kunna översända bidragen, vartill även slutligen kom, att den tyska valutan gick ner i värde så oerhört. Då visade våra missionärer på flera sätt, att de voro vänner i nöden.

Under belägringen av Tsingtao, liksom även senare vid olika tillfällen, upplåto missionärerna både kapell och skollokaler i Kiaohsien åt flyktingar, som samlades i staden. Sålunda blev missionsstationen en tillflyktsort för många hemlösa främlingar.

XIII.

Läget efter tjugufem år. Ett jubileum

Det är icke underligt om missionärerna därute och enkannerligen i Kina alltibland gripas av en hopplöshetens känsla inför läget. Att en klar dag se sig omkring i Shantungprovinsens väldiga slättland, där inga skogar skymma utsikten, och tänka på de myllrande folkmassor, som leva i byarna och städerna, en skara som bara på vårt fält uppgår till ungefär fyra millioner eller mer än halva Sveriges befolkning, och sedan mäta de egna resurserna, är sannernligen icke ägnat att stämma sinnet hoppfullt och ljusst. Det förefaller som om de missionerande initiativen skulle drunkna i en ocean.

Men missionens folk äro trons människor, och den som lärt sig trons konst ser snart på livet med andra blickar. I Kina får man lära sig att vänta, men väntan lönar sig. Stilla och tyst mognar skörden ändå därnere i folksjälen. Och härtill kommer missionens vetskap om att tider skola komma när de under åratals utförda missionsinitiativen skola finna marken beredd för jätteskördar, då på ett år vinsten kan bli lika stor som på ett sekel förut. Missionshistorien har mycket att förtälja om detta, till uppmuntran och tröst för alla kämpande och väntande missionsvänner.

Hemma i Sverige dryftade man vid konferensen 1916 frågan om missionens 25-årsjubileum. Kommittén för den

yttre missionen anför följande till konferensen: »År 1916 är för de svenska baptisterna ett jubileumsår. Beträffande missionen är det 35 år sedan vår spanska mission börjades genom doktor Eric Lund, och det är 25 år sedan vår kina-mission öppnades av vår missionär Karl Vingren. Vi kunde således hava firat vår yttre missions jubileum i samband med Allmänna konferensens hållande, men då så mycket annat skall avhandlas vid denna konferens hava vi ej ansett lämpligt att just nu hålla missionsjubileet, som ju senare på året kan firas. Tiden för det kan bli i september eller november. — Vi föreslå nu att konferensen måtte besluta att uppmana baptistförsamlingarna att i höst fira vår missions 35- och 25-årsjubileum. Till dess bör då också utgivnas en missionens jubileumsskrift.»

Helt naturligt biföll konferensen denna framställning. Man uttalade önskvärdheten av att fira jubileet i november. Så skedde även och ute i församlingarna höllos många storslagna möten vid vilka den yttre missionen påtalades och dess läge klargjordes. Vid konferensen hölls tal om Kina av A. Leander med fru, och fyra nya kandidater presenterades. De voro Arvid Svärd, Edvin Fryxell, Egron Rinell och Nina Fredriksson. De två sistnämnda skulle sedan komma att utgå till Kina.

Från ungdomsförbundet kunde Hj. Danielson meddela att detta beslutat sig för att svara för resor och underhåll åt Egron Rinell så fort han bleve färdig att utgå till fältet, ett meddelande som visade att det baptistiska unga Sverige fattats av ett hälsosamt intresse för den yttre missionen. En missionens ande visade sig verksam. På Betelseminariet diskuterades den yttre missionen flitigt bland eleverna, och missionsböcker lästes på alla håll. Då blott en enda familj från Kina var hemma, som kunde missionera och intressera, blev det nödvändigt för pastorer och predikanter att dess mera informera folket om missionsfältets läge och detta skedde också med goda resultat.

I Kina voro vid denna tid två huvudstationer nämligen Kiaohsien och Chucheng. Men dessutom funnos församlingar i Wangtai och Long-gia-tsuen bildade respektive 1909 och 1915. Placeringen var följande. Kiaohsien: Hedvig och J. A. Rinell, Hanna och Elis Almborg, Esther Wahlin och Edit Pettersson. I Chucheng: Anna och J. E. Lindberg, Elisabet och A. J. Lidquist, Matilda Persson. Dessutom rapporterades 75 infödda medhjälpare samt 32 skollärare. Skolorna voro 34 med 450 lärjungar och församlingarna fyra med 825 medlemmar. Sjukvårdsverksamheten var ganska omfattande. Man hade under året haft omkring 4,000 patienter.

Penningvärdet var vid denna tid ett annat än nu även i Sverige. Samfundets hela budget omslöt ett belopp av 133,500 kr. För den yttre missionen beräknades 80,000 kr. I bägge fallen äro siffrorna nu mer än tre gånger så stora, vilket visar till en glädjande stegring av arbetskrafterna, även om man räknar med ett stegrat penningvärde.

Missionens 25-årsjubileum i Kina måste firas under brinnande krig. Världskriget utbröt som bekant 1914. Man hade kommit till mitten ungefär av denna förfärliga tid och runt om i världen genljöd ångestskrien från den blodiga häxdansens offer.

Det är tragiskt att läget nu är detsamma som då. För Kinas vidkommande är läget till och med försämrat ity att dess kamp med Japan räckt i hela fyra år med blodiga förluster och skiftande framgång. Det ligger en mörk slöja över mänskligheten, vävd av alla dess blodiga uppgörelser, som av alla dock till slut måste anses såsom odugliga att lösa några problem alls. Men läget visar bättre än något annat missionens betydelse och motiverar med tordönsstämma dess berättigande, ty det är blott evangeliets lära och omskapande makt, som kan hjälpa den arma, lidande världen.

En konsolideringens tid började göra sig gällande i vår

kinamission, Denna hade såsom övriga moderna missioner samlat sig på fyra markerade vägar: evangeliseringen, skolan, litteraturen och sjukvården. Denna fyrsidiga verksamhetsform har visat sig vara synnerligen effektiv, och det förefaller som om den hade något att lära oss även här hemma.

Evangeliseringen är det primära. Helt naturligt. Det gäller »att på allt sätt frälsa några». Missionens huvuduppgift blir alltid att söka hjälpa människorna andligen. De äro i nöd, de behöva ljus och ledning till Frälsaren, som ensam förmår att frälsa vår själ. All äkta mission har också sett sin uppgift i första hand vara evangeliseringen.

Skolan samlar barnen och de unga. Den är en kulturföreteelse av hög rang, men blir på samma gång ett missionsmedel. Den ger kunskap men framförallt andlig sådan. *Litteraturen hör samman med läskunskapen.* Något skall sättas i händerna på dem, som lärt sig att läsa. Först då bibelordet. Stora krav sättas här på missionärerna. Efterhand blir bokspridningen ett vitalt element i missionens verk. En driven bokförsäljare utför en omfattande mission. Han söker sig fram till människorna på olika vägar, han söker väcka deras intresse på lämpligt sätt. Ibland är detta icke så synnerligen lätt, han behandlas med misstro och utsättes för klander. Men allt detta får icke hämma. Det gäller att få boken och skrifterna i just de händer, som bäst behöva dem. Detta lyckas också vanligen, och resultatet ha verkligen varit glädjande. Det är icke möjligt att exakt kunna yttra sig om bokspridningens betydelse i dess olika förgreningar, men alla på området kunniga äro ense om dess stora värde såsom missionsmedel. För närvarande arbeta många kineser inom vår mission med detta, och härtill kommer missionärernas oavbrutna strävan att sprida så mycket böcker och skrifter som möjligt.

De sociala initiativen med sjukvården i spetsen tala för sig själva. Den roll som missionsläkaren, sjuksköterskan,

ackuschörskan spela kan näpeligen överskattas. Det är lätt att förstå att det bland folk med så primitiva hygieniska begrepp som kineser och liknande skall finnas en mängd sjuka. Även den som ivrigast bemödar sig om att värdesätta de inföddas åtgärder för att hjälpa de sjuka i hednäländerna måste erkänna att här om någonsin behöves den upplysning och den hjälp, som civilisation och bildning kunnat erövra. I tusentals fall har missionens representanter fått lämna en välbehövlig insats, och de ha gjort detta även där de mötts av en inrotad misstänksamhet, som i all synnerhet på detta område gör front emot utlänningarna.

Efter måttet av sina resurser hade även vår mission sökt att förverkliga sitt program, och även den hade kommit in på de fyra vägar, som här omnämns. Med innerlig hängivenhet hade man sökt att låta alla åtgärder samverka till det helas bästa, som alltid inneburit Guds rikes uppbyggande och själarnas frälsning. I den uppgiften visste sig missionärerna i samklang med de många tusen trosfränderna här hemma, som ej minst under jubileumsåret frambruro innerliga förböner till all nåds Gud för arbetet där borta i det fjärranliggande landet med dess hundratals millioner, som alla, alla behöva Jesu Kristi frälsning.

XIV.

Under världskrigets sista år

På olika sätt hade missionärerna ute i Kina fått kännning av det krig som rasade i Europa. Det förhåller sig i alla fall så med världen att den är en fin organism, där riket och individer på det innerligaste äro sammanknutna med varandra och beroende av varandra, vadan en uppkommen skada icke blott berör den ene utan även det hela.

När den första chocken gjorde sig påmint saknades icke stämmor, som ansågo att missionärerna borde lämna fälten i Kina för att icke äventyra sina liv. Eftertanken sade dock snart något annat, och vårt folk stannade också. De följande åren visade också värdet av detta beslut. Missionen fick fortsätta och arbetet utvecklas efter kända linjer.

Frågan om anläggandet av ytterligare en eller två huvudstationer var alltjämt brännande. Det påpekades allt ibland vilket värde som kunde anses förknippat med att bemanna några fler platser med utländska krafter och sålunda genom dem erövra nya områden för verksamheten. Tvenne namn nämnas i Yttre missionskommitténs redogörelse 1916. De voro Kaomi och Ichao, vilka båda syntes lämpade för en sådan utvidgning av verksamheten. Tiden var dock icke ännu mogen för ett nytt steg, allrahelst som inga församlingar ännu bildats på dessa stationer. Men så småningom blev dock den nämnda tanken förverkligad.

Världskriget försvårade resevägen till Kina, alldeles som nu. Den kortare och billigare vägen över Ryssland stängdes, och i känslan av nödvändigheten att ändå sända ut friska krafter måste missionsledningen skicka sådana över Amerika, en åtgärd som utökade biljettpriset högst väsentligt. Men detta kunde icke hjälpas och fick ej heller hindra. I sällskap med familjen Leander utreste Nina Fredriksson och Egron Rinell till fältet 1917. Alla prisade den kärlek och generositet, som mötte dem i U. S. A. De kommo lyckligt fram och välkomnades av kamraterna. Egron Rinell kom i bästa mening hem igen, ty han såg nämligen dagens ljus allra först i Kina och fick därmed också med sig kinesiska språket ända från barndomen, ett värde som svårigen kan överskattas.

Ett gott handtag erhöll missionen genom en välkommen gåva från Örebro I baptistförsamling, som insänt 8,000 kr. till en ny station i Kina. Man undrade en smula över varest dessa penningar främst borde nedläggas, allrahelst som gåvan förenats med en viss reservation. Olika förslag frambyros och alla ville väl det bästa, även om man såg saken något olika. I alla fall var den lämnade gåvan en källa till uppmuntran i dessa tunga dagar.

Vid denna tid kunde ledningen här hemma ånyo peka på det goda förhållandet att nya krafter anmält sig för arbetet. Ett mycket glädjande moment var att bland dessa kandidater även få räkna med missionärsbarn, vilka ägde goda förutsättningar att lära det kinesiska språket.

Antalet infödda medarbetare 1919 voro 107. Det var evangelister, bibelkvinnor, lärare och andra. Den lön evangelisterna erhöilo vid denna tid utgjorde från 180,000 till 300,000 cash. En cash utgjorde $\frac{1}{10}$ öre och allt gällde per år räknat. I görligaste mån sökte man att följa samma löneskalor vid de olika stationerna.

Berliner Missionsgesellschaft, som var granne till oss på fältet i Shantung, kom i vissa svårigheter på grund av

kriget. Det begärde vår hjälp, och denna gavs på det sätt som var möjligt. Liknande handräckningar äro ganska vanliga mellan olika missioner, och tjäna till att också utveckla brodersinnet.

De eggande breven utifrån fältet lämnade missionsledningen ingen ro, ett förhållande som var välkommet av alla parter. Tankarna kretsas ständigt omkring utvidgnings-tanken. Det gällde Kaomi och Ihchao. Bägge beskrives såsom tämligen livliga städer med omkring 40,000 inv. vardera, och kunde man få fast mark där skulle fältet rekryteras med ungefär 2 millioner människor. Detta skulle då innebära att svenska baptistmissionens fält omslöt en folk-mängd av fyra millioner. Det är under intrycket av detta som ledningen ivrigt påtalar vikten av att nya missionärer sändas. I själva verket är man på det klara med att fältet därborta är så omfattande att detta ensamt behövde allt av medel och folk, som den svenska baptistmissionen kan åstadkomma. I övrigt betonas hur de bästa möjligheter för missionens fortsatta utbredning vore för handen och att man icke för någon del fick slå sig till ro med det som vunnits.

Ute i församlingarna brann missionens eld. Den yttre världsnöden bidrog till att visa människornas stora behov av evangelium, och många stämmor även i den profana pressen gjorde gällande värdet av de krafter, som förde människorna i kontakt med evangeliet. Det var väl ingen direkt missionsväckelse, men frågan var ändå aktuell och litet var förstod, att det vore sund missionspolitik att utvidga arbetet även på det lovande kinafältet.

Under intrycket av allt detta frambars en motion till Allmänna konferensen av Hj. Danielson år 1919, som efter motiveringen föreslår »att konferensen må besluta att uppmana alla de till svenska baptistmissionen anslutna församlingarna att i görligaste mån vidtaga sådana åtgärder till den yttre missionens befrämjande som i motionen på-

pekats». Detta innebar, att församlingarna borde åtaga sig underhållet för en eller flera svenska eller infödda missionsarbetare därute och årligen lämna detta belopp till missionens kassa. Konferensen biföll denna motion och uppdrog åt Missionsstyrelsen att förverkliga den uppgjorda planen.

Under åren har det visat sig vilken betydelse varje sådant steg har. Det är också med glädje man iakttagit den villighet, som ådagalagts av många församlingar och andra organisationer såväl som av enskilda missionsvänner för en understödjande verksamhet av denna karaktär. Det är dock troligt att mycket mer skulle ha kunnat vinnas om den beslutade åtgärden hade genomförts mera effektivt än vad nu var fallet.

Ställningen på fältet tolkades vid konferensen 1919 på ett ypperligt sätt av J. A. Rinell, som vid denna tid var på besök i hemlandet och som själv tillhör den första pionärskaran i vår kinamission. Han påvisade de arbetsmetoder, som kommit till användning, och meddelade åtskilligt ifråga om missionens skolor. Målet med de högre avdelningarna vore att så småningom på detta sätt erhålla lämpliga arbetare för missionen, ett förhållande som den praktiskt inställda missionsvännen näppeligen kan förbigå. Efter att ha visat att verksamheten icke varit förgäves i det att goda frukter vunnits tillägger han: »Mycket är ännu ogjort. Av de 5,000 byar och samhällen, som ligga inom det område som vår mission redan har inringat såsom ett missionsfält, finns det ännu otroligt många byar där ännu intet Jesu Kristi vittne har pekat på Guds Lamm, som bortbär världens synder. Folket är där i ordets vidsträcktaste mening hedningar. Skall manne deras blod en dag bliva krävt ur vår hand? Och vad skola vi säga om alla de byar, som ligga utom den linje, som vi för ögonblicket uppdragit såsom vårt missionsfält? De borde ock intagas av oss. I sanning: 'Skörden är mycken men arbetarna äro få'.»

Därefter framställer han några önskemål. »1) Vi önska flera huvudstationer. I Kaomi har tomt inköpts och en del hus uppförts. Det är meningen att vännerna Leanders skola stationeras där, så fort undertecknad kommer tillbaka till Kiaohsien. Staden Ihchao står ock i tur att bli huvudstation. Det ser ut som att den planen skulle kunna realiseras. 2) I förening med arbetets utvidgning behöva vi ock flera utländska missionärer. — Vi behöva med snaraste en läkaremissionär och ett par sjuksköterskor för sjukvården. Vi behöva en duktig lärare och dito lärarinna för skolorna. 3) Vi behöva större och bättre skollokaler för de högre skolavdelningarna i Kiaohsien. Kapell och skolhus byggas icke sällan på fältet såsom 'minnesbyggnader' efter någon avliden missionär. Vi bönfälla Er dock och säga: 'Given vad som behövs för dessa skolor innan missionärerna dö.' Tiden hastar. Vi behöva dem med snaraste. Det är i dessa vi skola utbilda blivande missionsarbetare. 4) För allt behöva vi pengar, mycket pengar. Må det behaga Herren att uppväcka män och kvinnor, som äro villiga att offra både sin personliga kraft och sina medel för Herren och missionens sak.»

Under flera år hade man både på fältet och här hemma samtalat om värdet av att en inspektionsresa företogs till Kina. En sådan åtgärd kunde motiveras ur flera synpunkter. För hemledningen föreligger ständigt ett starkt behov att grundligt känna till fältet i de olika länderna. En viss kunskap vinnes ju genom brevväxlingen och framförallt genom de återkommande missionärsbesöken. Men det är uppenbart att en långt intimare kunskap erhålles om det är möjligt för någon, som står med i missionens ledning, att personligen besöka fältet och se huru läget är.

Vidare förefinnes ju alltid frågor för missionärerna rörande en mängd förhållanden, vilka måste ha nytta av att handläggas muntligen ute på fältet med den miljö som bakgrund, som bildats av läget precis såsom det är. Slutligen

betyder ett besök av någon från hemförsamlingen en inspiration och uppmuntran för den infödda församlingen. Band knyts och intryck ges, som i mycket hög grad komma att bli bestämmande för mycket av missionen.

Under känslan av allt detta beslöt Missionsstyrelsen att sända en representant till Kina. Valet föll på dåvarande pastorn C. G. Lundin, sedermera missionssekreteraren, som under en följd av år varit ledamot av Yttre missionskommittén, och redigerat tidningen Missionsposten, som var organ för baptistmissionens yttre mission.

Resan företogs under åren 1921—22 och gick över U. S. A. till Kina samt över Palestina på hemfärden. Om denna inspektionsfärd utgav resenären en omfattande rapport, som ger en god bild av läget, behovet och möjligheterna. Resorna hade utsträckts till alla de egna stationerna och fälten och dessutom till andra fält. Konferenser höllas med missionärerna och församlingarna, och många uppslag fördes fram. Huvudintrycket av rapporten är att arbetet bedrivs på ett sätt, som är värt allt erkännande, och att framgång synes kunna vara att vänta, om verksamheten fortsättes efter hävdvunna linjer. Vi komma att i olika sammanhang i denna skrift ha anledning att beröra förhållanden, som höra samman med både inspektionsresan och rapporten om densamma.

Samma år, nämligen 1922, valdes C. G. Lundin till sekreterare för yttre missionen, en uppgift som han förverkligade till 1937. L. ägde rika förutsättningar för detta kall. Sedan flera år var han förtrogen med verksamheten ity att han redigerat samfundets tidning för yttre missionen, Missionsposten och därtill haft tillfälle att besöka Kinafältet. Med aldrig sviktande omtanke följde han missionärerna och arbetet, och varhelst tillfälle gavs förde han varmhjärtat missionens talan.

Vid avgången 1937 gavs på olika sätt uttryck för värdesättningen av broder L:s goda insats.

Kaomi blir huvudstation — En blick på arbetet

Den 9 april 1921 bildades en ny församling i Kaomi. Då på samma gång en utländsk missionärsfamilj stationerades på platsen blev församlingen också huvudstation. Detta innebar att fleråriga drömmar om utvidgning av arbetet äntligen förverkligades och att platsen till slut fixerats. Olika meningar hade gjort sig gällande härom, och en längre inlaga angående saken av Esther Wahlin, som förordade köpingen Poa-erh, var ett av de många uttrycken för den ovisshet, som låg i luften. Namnet Kaomi fick dock allt större burskap, och så avgjordes huvudstationsfrågan efter linjer, som för mången tett sig tämligen klara den sista tiden.

Kaomi hade vid den tiden omkring 40,000 innevånare. En tillgång även för missionen är det förhållandet att platsen har järnvägsstation vid den Shantungprovinsen genomskärande stora banan. Ser man på stadsplanen, finner man, att gatusystemet är tämligen tillfredsställande med en del breda körbanor och tämligen raka partier. Den äldre delen av staden ligger inom den väl bevarade muren, som med sina stora portar minner om förgångna sekler och förhållanden.

Utanför muren ha förstäderna vuxit upp med en hastighet, som visar till ett pulserande liv. Gamla avgudatempel synas till litet överallt, men de sista årens härjningar i revolutionens tecken ha gått våldsamt fram med både gudar och gudahus. Man har behövt både plats och virke för nya lokaler såsom skolor och baracker, och det har varit nödvändigt att skövla ej så litet av det gamla avguderiets tillgångar. Redan detta visar till läget i staden såsom tytande uråldrigt med moderna inslag.

Det omgivande slättlandet är synnerligen bördigt. Här kunna stora skördar utvinnas ur jorden, även om vissa delar äro tämligen vattensjuka. Här arbeta stora skaror av människor, som i den goda jorden söka livets uppehälle och nödort. Över tusentalet byar av olika storlek ligga utplanterade åt olika håll, och ungefär en halv million människor ha här sina hem och sitt arbete. Bilar och bussar ha även letat sig hit, och på en del håll kan man räkna med reguljär trafik av dessa fordon. Men de flesta människorna äro alltfört fotgängare ty här såsom så ofta annars i Kina äro inbyggarna mycket fattiga. Man lever sitt liv mycket nära svältgränsen och någon lyx får icke komma ifråga. Men karaktären är vänlig och fridsam, och man önskar leva i fred med sina grannar.

Det är påtagligt att detta fält varit föremål för intresse från missionen i Kiaohsien, där vår äldsta huvudstation är belägen. Titt och tätt gjorde missionärerna besök på platsen, och de infödda arbetarna sökte sig gärna till Kaomi. De samlade intrycken blevo ofta föremål för samtal både vid missionärskonferenserna och i församlingen. Tanken väcktes att försöka med att förhyra lokal under hand. Härom har förut berättats.

Men man siktade som sagt till att erhålla en huvudstation i Kaomi, vilket förutsatte närvaron av europeiska missionärer. Hanna och Elis Almborg visade stort intresse för platsen.

Vännerna Almborgs plan på arbete i Kaomi blev snart grusad. Hälsohäl gjorde det nödvändigt att flytta till Tsinan och Tsingtau, varefter familjen återvände till Sverige för mission här hemma.

Det dröjde sedan till 1921 innan missionen kunde göra nästa strandhugg, men därmed började också arbetet på allvar. Familjen Leanders och Nina Fredriksson utkorades att upptaga striden. Genom bl. a. tältmissionen var marken väl förberedd. Om själva församlingsbildandet skriver J. A. Rinell i M. P. juli 1921: »Lördagen den 9 sistlidne april bildades å vår missions nyöppnade huvudstation, Kaomi, en ny församling. Ett rätt stort antal ombud från såväl våra egna församlingar som från de amerikanska baptisternas hade infunnit sig. Br. J. E. Lindberg utsågs att leda förhandlingarna. Den nybildade församlingen, som heter Kaomi baptistförsamling, räknar från början icke mindre än 249 medlemmar. Samtliga hade flyttningsbetyg från Kiaohsien.

Broder A. Leander valdes enhälligt genom öppen omröstning att bliva församlingens föreståndare. Tre diakoner, en sekreterare och en kassör valdes också — de förra genom slutna sedlar. Den nybildade församlingen har ett stort missionsfält att bearbeta. En del av detta har förut bearbetats från Kiaohsien station. Den senare överlämnade icke mindre än 9 predikolokaler och 17 skolor som 'hemgift' åt 'dottern'. I förening med församlingsbildandet hölls fyra dagars uppbyggelsemöte. På söndagen, den sista stora dagen i högtiden, duggade och regnade det åtskilligt. Detta var välkommet, ty torkan har varit långvarig och oroväckande. Må nu också nådens duggregn — skurar av nåd — strömma ned över Kaomi församling, ja över hela Guds stora åkerfält.»

Dessa önskningar uppfylldes. Det skulle snart visa sig att Kaomi-fältet på ett alldeles särskilt sätt kunde bära frukt åt evangeliet. Där förefanns en rik mottaglighet för

sanningen. Med största intresse deltog människorna i sammankomsterna, och icke få avgjorde sig för Gud. Den ena dopförrättningen avlöste den andra. De många goda krafter församlingen kunde räkna med ända från början betydde också mycket, och Kaomi blev med tiden vår största församling å fältet i Kina. Men det är ju påtagligt att tider av framgång också leda till tider av sällning. De element som vinnas äro icke alltid av den halt man skulle önska, och därför måste framgångens folk bereda sig för sovring och uppgörelse. Så har skett även här. Men alltfört är detta stora missionsområde en av våra mest givande tegar därute.

En bild av arbetet på hela fältet möter oss ett par år senare i stationsrapporterna. Vi anföra från M. P. maj 1923: »Kiaohsiens station har 3 manliga och 2 kvinnliga missionärer. Antalet infödda medarbetare utgöres av 20 predikanter, 7 bibelkvinnor, 33 lärare av vilka de flesta även deltaga i predikoarbetet, 9 lärarinnor, 1 läkare och 2 bokspridare. Församlingarnas antal är 2. Församlingen i Kiaohsien har under året fått döpa 42 personer och består nu av 410 medlemmar. Församlingen i Long-gia-tsuen har döpt 30 och räknar 230 medlemmar. Församlingen i Kiaohsien har infödd pastor. Predikoverksamhet har bedrivits uti 1 kapell och 1 större tält, vilket flyttas till olika platser inom stationsområdet.

Folk- och småskolornas antal är 38 med 510 manliga och 75 kvinnliga elever. Högre folkskolan för gossar har 36 och högre folkskolan för flickor 10 elever. Bibelkvinnskolan har haft 8 elever under senaste året av vilka 7 efter slutad kurs inträtt i missionens tjänst, den 8:de har avlidit i tron på Herren.

I sjukvårdsarbetet ha 88 patienter varit intagna på stationens sjukhus. Kliniken har under året besökts av 5,311 patienter, av dessa ha 2,795 för första gången besökt densamma. Ny byggnad för flickskolorna är under uppförande

enligt av missionsstyrelsen i Sverige godkända ritningar och förslag.

Fröken Esther Wahlin har under senhösten nödgats underkasta sig en svårare operation. Denna utföll dock väl och patienten är återställd till hälsan, ehuru ännu svag till sina krafter. Missionärskonferensen hölls på Kiaohsiens station den 7—9 febr. 1923.

Chucheng station. Rapporten omfattar endast senare hälften av 1922. Stationen har för närvarande blott 1 manlig men däremot 4 kvinnliga missionärer. Där deltaga i missionsarbetet 7 infödda predikanter och 3 bibelkvinnor samt 6 lärare och 1 läkare. Församling finns i staden Chucheng. Den har under halvåret döpt 7 personer, 5 hava avlidit, 3 uteslutits och 2 avflyttat till annan ort. Medlemsantalet är nu 114. Den inre frids- och samhörighetskänslan är stark. Församlingens medlemmar hava insamlat 488,600 cash (omkring 400 kr.). Söndagsskollitteraturen har på senare tiden blivit synnerligen populär. Chucheng-fältet har 9 predikostationer. 5 skolor av dels folkskole-dels småskoletyp finnas. En av skolorna har dock måst nedläggas för en tid på grund av rövareoroligheter. Hela antalet elever är nu 49, 30 gossar och 19 flickor.

Predikotältet har varit i flitigt bruk under hösten, dels inom, dels utom staden. Inom staden har rätt livlig verksamhet bedrivits medelst gatupredikan och husbesök. Dessutom hava 9 soldatläger och polisstationer blivit besökta samt även några skolor. I stationens sjukhus ha 10 patienter varit intagna längre eller kortare tid. Kliniken har besökts av 781 patienter. Behandlingarnas antal är 1,832. 6 patienter ha vårdats i hemmen. Stationens nyupprättade barnhem inrymmer nu 6 skyddslingar.

Kaomi station har lidit mest av rövarnas framfart. Några av missionens folk ha till och med blivit tagna av rövorna. I synnerhet verksamheten i missionens tält har härigenom lidit avbräck. Folk har icke vågat avlägsna sig

från sina hem. Stationen har 1 manlig och 2 kvinnliga missionärer. 12 infödda predikanter och 3 bibelkvinnor samt 22 lärare och 4 lärarinnor finnas. Dessutom har även denna station infödd läkare.

Kaomi station har 1 församling med 496 medlemmar. Under året hava 117 personer mottagit det kristna dopet. Folk- och småskolornas antal är 23 med ett elevantal av 342, 290 gossar och 52 flickor. Predikostationernas antal är 13 av vilka 4 öppnats under året. Dessutom äger denna station missionens största tält. Något mer än 1,000,000 cash (nära 1,000 kr.) ha av de infödda kristna insamlats för missionen under året. I kliniken har under senaste halvåret 2,312 patienter mottagit behandling. — Stationsföreståndaren, missionär A. Leander, var under hela september månad förhindrad att leda verksamheten på grund av sjukdom. Han är nu frisk.

Wangtai station. Rapporten omfattar endast tiden 1 juli—31 december. Även på denna station har verksamheten betydligt hindrats på grund av rövarnas framfart. Wangtai har hittills endast 1 manlig och 1 kvinnlig missionär nämligen A. J. och Elisabeth Lidquist. — Stationen äger kapell- och skolegendom. Däremot har det visat sig svårt att få köpa tomt för missionärsbostad. En församling finnes med 314 medlemmar, av vilka 36 blivit döpta under den tid rapporten omfattar. Predikoverksamhet bedrivs på 12 utstationer. Skolornas antal är 24. Av dessa äro icke färre än 4 flickskolor. En av skolorna har under året måst nedläggas. Nu är dock beslut fattat att upptaga ytterligare 3 skolor. 20 infödda lärare och 4 lärarinnor äro i arbete på stationen. Skolbarnens antal är 353, 316 gossar och 37 flickor. 13 infödda predikanter och 3 bibelkvinnor finnas. Församlingen har helt nyligen valt 3 diakoner. Den nya stationsledaren ser framåt med förhoppning.»

Dessutom fanns på fältet ett 50-tal söndagsskolor med

1,702 elever. Speciella bibelskolor höllos alltibland särskilt för predikanter och lärare. Kapellens antal var 17 och förhyrda predikolokaler 38.

Bakom allt skymtar bristen på europeiska arbetare. När man betänker arbetets art och omfattning på en station allrahelst om detta är förenat med en omfattande skolmission är det uppenbart att bemanningen borde bli starkare än vad ofta varit fallet. Men dels är det icke alltid som lämpliga kandidater stå till buds, och dels är ekonomin vanligen åtstramad. Allt detta gör att missionen får ta sig fram med de möjligheter som stå till buds, och det är underbart att se huru mycket som ändå vunnits trots alla begränsningar. Även detta är ett under inför våra ögon för vilket vi bringa Gud all ära.

Tre nya församlingar bildas: Po, Ihchao och Gåtå

Församlingen i Po bildades den 8 september 1923. Vad som då skedde hade bakom sig en högst intressant historia. Den har berättats förut. Se sidan 39.

Det hus som inköpts var ett tegelhus med flygel som möter gatan med en planterad förgård vars stentrappa leder ned till trottoaren. Det hade varit krog. Ack hur många tusen drinkare som stultat fram här och ängsliga balanserat vid stentrappan under känslan av benens svaghet. Huru många börsar som blivit tömda här. Huru många instängda kvinnor vilkas tankar gått till mannen, som satt på krogen och söp.

Sannerligen det var mycket lämpligt att det där huset inköptes av missionen. Det behövde upprättelse. De lyhörda tycka att krogväggarna snyftade. Bankmannen gnuggade händerna. Det här skulle bli Guds hus.

Här predikades nu titt och tätt. Talarna voro många och olika, det var missionärerna och infödda och rätt ofta bankmannen själv. Platsen ligger centralt. Till Kiaohsien, Chucheng och Kaomi har den lika långt eller 35 kilometer. Till de stora marknaderna och torgdagarna kommo massor av människor, och då lät missionen höra sin röst. Missionen

får icke sätta ljuset under skäppan. Den skall så vid alla vatten. Den skall arbeta även om den såsom här i Po finner att marken är stebunden. Något vinnes alltid, och under tiden uppfylles ordet om att evangeliet skall förkunnas till ett vittnesbörd för alla folk.

Församlingstanken mognade allt mer. Det skulle säkerligen vara lämpligt att bilda en församling just här, såsom en ljusets fyrbåk och en central för andlig mission. Åtskilliga hade också under åren vunnits för Gud. Man bestämde tiden till den 8 september 1923. J. E. Lindberg predikade och A. J. Lidquist ledde förhandlingarna. Församlingen bildades av 82 personer av vilka 49 voro från Kiaohsien och 33 från Long-gia-tsuen. Denna skara ökades snart ity att nästa dag 11 stycken döptes. Till föreståndare valdes Oskar Rinell och till diakoner Bao-Chéng-de och Che'n Lien-fang respektive son och svärson till bankmannen Bao Hsuaven. Denne, pioniären, fick icke själv vara med. Ett par år förut avsomnade han i tro. Men hans dröm och bön gick i glad uppfyllelse. Den resta minnestavlan ute på kapellgården minner om förebedjarens arbete och kärlek.

Den nya församlingen fick flera utposter och skolor av sina äldre systerförsamlingar. Det var gott att få börja under så lyckliga förhållanden. Att den ville göra sitt bästa har tiden visat.

En vecka efter församlingsbildandet i Po konstituerades en församling i Ihchao. Det skedde sålunda den 16 september 1923. Det intressanta skedde alltså att missionen inom loppet av tio dagar ökades med två församlingar. Det var uppmuntrande för missionen och dess understödjare.

Ihchao är en stor stad och den omgivande trakten ger rum för många, många invånare. Tusentalet byar ligga utströdda på de närmaste trakterna, det vimlar av folk och djur och fordon. Landet är kuperat. Mellan bergen skära dalsänkningarna, och rätt vad det är stiga bambuskogarna

i höjden. Tusentals sångfåglar spela sina melodier för den sävliga buffeloxen, som drar plog och harv och släpa åt sin jordälskande körsven. Som vanligt är det fattigt. Kinesen har fått fattigdomen såsom livsinslag. Att få äta sig riktigt mätt gång efter gång är för honom en dröm, som kanske förverkligas men lika ofta går sönder. Men detta hindrar honom icke från att älska och vårda sin jordlapp med en kärlek som verkligen söker sin like.

Ihchao ligger i söder av vårt fält. Det är 140 kilometer till Kiaohsien och 80 till Chucheng. Klimatet är hälsosamt och där i öster svallar det väldiga Gula havet, som varken är gult eller fult utan en stor oceanvik med majestät och möjligheter. Och här ha millioner levat i årtusenden utan ljus eller kunskap om den Högste men med längtan i sina själar efter en bättre dag. Man gripes inför de taylor, som dessa fakta måla.

Chuchengmissionärerna men även Kiaohsienarbetarna hade gjort strandhugg i Ihchao. Det var ju relativt lätt att komma dit och ett och annat hade under tiden skett, som uppmuntrade till fortsättning. När makarna Lindbergs besökte platsen 1915 uppsöktes de av en äldre lantbrukare vid namn Mo. Med äkta kinesisk försynthet sporde han om de voro evangelii förkunnare och protestanter. När frågan bejakades, strålade han upp och sade sig ha väntat på dem i åtta långa år. Och så berättade han om huru han först kommit i beröring med evangeliet i Mandschuriet och under hela tiden därefter längtat efter verklig frid. Det blev ett ingående samtal och det syntes båda parterna bäst att han följde med de åtta milen till Chucheng för att riktigt få tillfälle att komma in i den kristna läran. Han blev en tacksam lärjunge och snart kunde han bekänna sin tro och sin frid. Dopet följde omedelbart och därmed hade Ihchao fått ett nytt vittne och en överlycklig medborgare.

Under tiden fortsattes arbetet och en liten lokal förhyrdes. Chucheng tog platsen såsom utpost och en evän-

gelist placerades där. Man sökte efter måttet av sina möjligheter missionera med blick för framtiden.

Ty åtskilliga tänkte Ihchao såsom en blivande huvudstation. Mycket talade också för att saken ordnades så, och tanken förverkligades till slut fastän det skedde långt senare än man föreställt sig. Den generösa gåvan på åtta tusen kronor från Örebro till Kinamissionen, som förut omnämnts, gavs med tanke på verksamheten i Ihchao. För denna summa kunde man inköpa lokaler, som tjänat både såsom samlingsrum och bostad. I varje fall var nu tiden kommen för ett församlingsbidande och detta skedde vid nämnt datum. Ordförande var J. A. Rinell. Fem medlemmar tillhörande Chucheng inflyttade och dessa jämte åtta nydöpta bildade alltså församlingen — en liten grupp men med löften över sig. Det är dock församlingen som är den kropp för vilken Jesus Kristus är huvudet. A. J. Lidquist valdes till föreståndare. Kinesiska bröder valdes att tjäna i olika ämbeten. Vid aftonens möte upptogs första kollekten, som blev 30 kinesdollar.

Den svensk-kinesiska konferensen har särskilt vårdat sig om denna plats och placerat en god evangelist där. Det har dock visat sig svårt för missionärerna att komma till församlingen. Rövarbanden grassera fruktansvärt och avståndet är avskräckande. Chuchengstationen har haft omsorg om platsen till dess Sten F. Lindberg placerades där 1938. Under möda och arbete har det gällt att hålla ut, och det är med gripenhet man tänker på offren och insatserna på denna plats, vars namn betyder solstaden och som vi hoppas skall bli en punkt för ljuset från ovan.

I Gåtå bildades församlingen 1924 den 19 september. Platsen, som är en folkrik by, ligger blott 20 kilometer från Kaomi och var förut utpost till Kiaohsien. Efter församlingsbildandet i Kaomi tillföll fältet denna församling. Där hade en god mottaglighet för sanningen gjort sig känd.

Flera hundra kristna funnos där, och det syntes därför naturligt att dessa förenades till en församling. Efter samråd mellan missionärerna beslöt man att tillstyrka denna tanke, och så skred man till handling. Härom berättas i V.-P. nummer 47 av ovan nämnda år följande, skrivet av Titti Schlyter.

»Den egentliga högtidsstunden började kl. 2 e. m. Som ordförande vid församlingsbildandet fungerade J. A. Rinell med två kineser såsom sekreterare. En äldre kines, Li-Yuin-Shöng, en av de första kristna på platsen, framställde i ett tal den nya församlingens förhistoria. Han påpekade huru för 20 år sedan evangelium var okänt på trakten. De första missionärerna, som verkat där, voro J. A. Rinell, John H. Sordsson, som i kvinnoverksamheten biträtts av fru Hedvig Rinell och fröken Esther Wahlin. Som Gåtå numera hör till Kaomi distrikt har A. Leander på senare åren helt övertagit verksamheten, givetvis biträdd av sin fru. Gubben Li slutade sitt anförande med att uttala sitt och församlingsgruppens varma tack till missionärerna, som deltagit i evangeliseringsarbetet och bad även, att detta tack skulle överföras till församlingen i Sverige.

Efter detta tal följde namnupprop av de 445 medlemmar, som begärt utflyttningsbetyg från Kaomi för att bilda Gåtå församling. Efter ytterligare några formaliteter valdes A. Leander till församlingens pastor och den nya församlingen förklarades bildad. L. övertog omedelbart ledningen av förhandlingarna, och valen fortsattes. — På söndagen var det först predikan av J. A. Rinell, därefter församlingsmöte, då 13 kineser av olika åldrar, manliga och kvinnliga, avlade bekännelse om sin tro på Kristus. Elva av dessa beviljades dop och församlingsgemenskap. De döptes av Leander samma dag i en på gården murad dopgrav. På eftermiddagen var det predikan av Oscar Rinell, varefter de nydöpta hälsades välkomna till församlingen. Därpå följde nattvard.

Den nya församlingens medlemmar bo dels i byn Gåtå, dels i byarna runt omkring.»

Det var således en kraftig församling redan i starten. Fältet har fortsatt att vara ganska mottagligt för sanningens ord. En omfattande mission bedrivs även om Gåtå icke blivit huvudstation på grund av missionärsbristen.

Det skulle nu dröja tio år innan nästa församling bildades. Under tiden arbetades dock för fullt såsom vi efterhand komma att finna, men skördarna kunde bärgas i de redan förefintliga åtta församlingarna i Shantung, som är Kinas heliga provins.

En glimt från arbetet visar följande meddelande av A. J. Lidquist (1928):

Dop i Wangtai.

»Den 19 augusti hade undertecknad glädjen att döpa 34 personer, vilka strax förut avlagt bekännelse om sin tro på Kristus. Senare samma dag blevo de alla hälsade välkomna av Wangtai församling vid dess nattvardsgudstjänst.

Krig och örlig ha ej ännu upphört i våra trakter, men inte heller Guds verk har upphört och därför äro vi glada och prisa Herren.

När vi skulle resa till Wangtai var det inte lätt att komma ut ur stan och många voro de, som ville segla i vårt kölvatten. Vi hade emellertid ingen svårighet att komma ut. Komna till Wangtai funno vi portarna stängda och väl bevakade, men vi behövde inte vänta på att bli insläppta, ty vi voro igenkända. Det blev så allvarligt för mig detta, ty det kommer en dag, då 'dörren' är stängd och de begynna att stå utanför och klappa och begära att få komma in, men då skall han svara: 'jag känner eder icke, varifrån I ären'. Dagen kommer och den kommer snart, måtte allt Guds folk vara redo och vara igenkända av Jesus!

I september hoppas vi få dop igen, ett 20-tal äro anmälda — —.»

Missionens skolväsen

När missionen letade sig fram bland folken fann den snart, att skolan var en av de vägar den måste gå. Detta var en viktig upptäckt, ty efter alla de gångna seklerna står det i dag klarare än förr för varje vaken missionsvän, att utan skolan skulle missionen dö. Varje mission som vill leva, måste söka att komma i beröring med det uppväxande släktet. På denna väg knyter missionen de mest värdefulla förbindelserna, och på samma gång blir den en kulturfaktor av allra största betydelse.

Det har därför varit missionen till ovärderligt gagn att den kunnat räkna med sådana krafter inom missionärskåren, som kunnat upptaga skolverksamhet och genomföra ett värdefullt schema. Helt naturligt var man från början icke beredd på detta, även om de utsända representanterna ägde kunskap nog för att även verka såsom lärare. Man hade ju vanligen icke någon sådan examen. När därför myndigheterna, och då i all synnerhet kolonialregeringarna, krävde examina för lärare vid skolor vilkas examina staten hade att erkänna, blev det nödvändigt att laga att de missionärer som det kunde erhöllo den utbildning och de meriter, som skolarbetet därute skulle komma att kräva.

Detta förhållande har inom stora missioner blivit en

fråga av vital betydelse. Man har sökt att utbygga skolorna på bästa sätt och sända kvalificerat folk till fronterna. I samband med detta har nog en och annan blivit sänd från de stora folken i synnerhet, som varit mera lärare än missionärer och därför knapast förstått missionärens kall och arbete. Men dessa individer, vilka ådragit missionen så mycken kritik, äro dock ett försvinnande fåtal emot de skaror av lärare, vilka med den största iver gått in för ett arbete som förenat både missionärens och lärarens kall i en person. Det är rätt att säga att den svenska baptistmissionen arbetat efter dessa linjer, och det har visat sig vara ett lyckligt grepp.

I stort sett är Kina fruktansvärt fattigt på skolor. I denna koloss finnas ungefär 100 millioner barn i skolåldern. Huru många av dessa få bevista en skola? Säkra siffror kunna icke uppbringas, men ganska säkra antaganden ange siffran till 20 %. Detta skulle då innebära att ungefär 80 millioner barn icke alls komma i beröring med något skolväsen, en fruktansvärd siffra. Det förvånar ingen kännare av läget att majoriteten av dessa barn utgöres av flickor. Flickebarnet är alltfört en synnerligen missgynnad varelse i Kina, till obotlig skada för hela landet och dess utveckling.

Eggad av ej minst missionens initiativ har den kinesiska staten gått in för modernt skolväsen. Men detta är ett teoretiskt beslut. När skall detta kunna förverkligas? Men något har det ju alltid betytt. Och kommer bara fred- och säningsår igen, komma säkerligen statens ansträngningar att mångdubblas. Det är att hälsa med glädje. Annars som sagt är tavlan mörk i detta underliga land där man dock sedan urminnes tider sysslat med vetenskap och filosofi och skrivit kinesiska karaktärer immerfort. Men det blir så när man svartsjukt låser in kunskapen inom en viss konklav och håller massan i okunnighet.

Det första försöket inom vår mission att få en skola till

stånd skedde såsom förut omtalats år 1900. Då var missionen 9 år gammal. Denna början skedde under stor bävan. Kineserna som fruktade och hatade utlänningarna spikade upp traktater på väggarna vilka tillkännagåvo att de främmande folken togo ut både hjärta och ögon ur barnen för att koka dem till medicin. Det var icke lätt att bland människor som uppskrämts av sådana rykten finna elever för en skola. Man undrade och betänkte sig. Men till slut blev det dock av. Man lyckades få fyra pojkar samt lärarens sonson att lova börja i skolan. Det var år 1900. Det var en idyll, som snart skulle brytas sönder.

Boxareupproret bröt ut. Under vild kamp emot »de utländska djävlarne» bröto bandiderna in i missionsstationerna, och heligas blod färgade den förut tårdränkta marken. Redan den 27 juni måste missionärerna fly till Tsingtau, och därmed var den lilla skolan spolierad. Den föll — men den föll framåt.

Ty året därpå var skolan i gång igen, och nu hade den fått elevantalet fördubblat. Därmed hade skoltanken i Kiaohsien fått en start och vår svenska baptistmissions skolväsen en begynnelse. Det skall ihågkommas.

Det ligger i skolväsendet en stark expansionskraft. Det tillhör de värden i tillvaron, som aldrig bli färdiga, emedan de tillhöra det dynamiska livet. Liv är alltid rörelse. Våra skolor på den nämnda missionsstationen äro intressanta exempel på detta. De bilda en uppåtgående kurva, som man icke kan studera utan glädje och tacksamhet.

Skulle man kunna göra något för de stackars flickorna? Det var en fråga. Ett försök gjordes i september 1903 då fyra små flickor inskrevos till en skolklass. Fru Anna Lindberg och en byskollärare skötte undervisningen till dess den förstnämnda 1905 överflyttade till den nya stationen i Chucheng.

Efterhand tillkommo nya skolor på de olika stationerna och i samband med de nya församlingarna. Så skedde i

Chucheng 1905, i Wangtaidistriktet 1908, i Kaomi 1915, i Gåtå 1924 o. s. v.

En särskild form av skolarbetet är att finna i fortsättningsskolorna. Den 6-åriga kursen avslöts av många elever, vilka gärna ville fortsätta på skolbanan. Under mycken bävan togs ännu ett steg. Man beslöt sig för en överbyggnad på fyra år. Denna, som hör samman med Kiaohsien station, har under åren haft olika namn såsom högskola, högre folkskola, seminarium, realskola, mellanskola och fortsättningsskola. Man inrättade två kurser, en för manliga och en för kvinnliga elever. Vi återkomma till detta något längre fram.

Ser man på statistiken från skolorna så finner man att år 1922 hade vi 66 småskolor med fyraårig kurs för gossar och 7 liknande skolor för flickor. Gossarna voro 1,109 och flickorna 80. Platserna voro Kiaohsien, Long-gia-tsun, Chucheng, Kaomi och Wangtai. Samtidigt fanns 2 folkskolor med tvåårig kurs för gossar och lika många för flickor. Gossarna voro 34 och flickorna 23.

I den högre folkskolan som hade fyraårig kurs undervisades 30 unga män och 19 kvinnor i skilda klasser.

Angående fortsättningsskolan är vidare att säga att målet med denna huvudsakligast varit att erhålla lämpliga arbetare för missionen. Då samskoleidén icke kunde komma ifråga vid denna tid inrättades två avdelningar, en för manliga och en för kvinnliga elever. Hedvig Rinell tog hand om ledningen till dess gosskolan erhöll sina nya lokaler 1910, då A. Leander fick denna syssla. 1914 bröt världskriget ut och skolorna måste nedläggas. När de åter öppnades 1915 övertog Hedvig Rinell ledningen på nytt och efter 1918 Egron Rinell. Slutligen övergick ledningen till kineserna.

1913 utexamineras 3 ynglingar och 5 flickor från avdelningarna. Sedan har årligen en liten skara utexaminerats. Granskar man siffrorna för t. ex. år 1929 erfares att till

dess 85 unga män hade genomgått fullständig skolkurs i fortsättningsskolan. 71 av dessa hade längre eller kortare tid tjänat missionen. Några fortsatte sina studier. Några hade platser i förvärvsyrken. Under samma tid hade 357 varit inskrivna i skolan och använt kortare eller längre förstudier inom denna. Många av dessa hade vid olika tillfällen tjänat missionen.

I flickavdelningen hade intill 1931 250 elever varit inskrivna. Intill 1929 hade 35 genomgått fullständig kurs med avgångsexamen och av dessa hade 28 längre eller kortare tid tjänat missionen. De rapporter som avgavos inför regimförändringen 1929 av Egron Rinell och Hedvig Rinell, föreståndare för respektive manliga och kvinnliga avdelningarna, voro uppmuntrande.

År 1929 betecknar en vändpunkt för skolmissionen. Detta hör samman med regeringens krav på alla skolors inregistrering. De båda avdelningarna sammanslogos till en, skolan blev samskola. Detta betecknade ett stort steg framåt.

Skolan fick en kinesisk föreståndare och kinesisk skolstyrelse med några missionärer såsom medlemmar. På hösten nämnda år startades med 50 elever. Rektör blev en omvänd kines, presbyterianen Wo. Lärarna voro ungefär de samma som förut. Allt gick bra och skolan har fortsatt genom åren med sin betydelsefulla gärning.

Inregistreringsfrågan.

Nationalregeringen i Kina tillställde även våra missioner i Kiaohsien och Chucheng år 1929 officiella handlingar med maning att låta inregistrera missionens skolor, och skulle detta vara gjort till mitten av nyss nämnda år.

Den nya förordningen tillerkände missionsskolorna en plats såsom privata skolor i Kinas nationella skolsystem. Hittills hade regeringen icke haft något slags kontroll över dem. Genom att tvinga dem till inregistrering skulle då re-

geringen kunna effektivt tillbakavisa deras påståenden som gjort gällande, att missionsskolorna voro avnationaliseringshårdar o. s. v. En nackdel hade under allt vidlått missionens skolor, den nämligen, att dess lärjungar icke meddelst sina avgångsbetyg berättigats till inträde i statens skolor eller ämbeten. Denna fördel skulle vinnas genom inregistreringen. Vidare skulle missionsskolornas kinesiska karaktär kursiveras. Ledningen och ansvaret måste läggas i kinesiska händer.

Mest med tanke på att utestänga från Japan härstammande religionsbruk hade all religionsundervisning utslutits från schemat. Dock syntes tolkningen av lagen kunna ge rum för kristendomsundervisningen blott den gjordes fullständigt valfri. Till allt detta förekom en passus, som nog hade sina poänger för missionens vidkommande. Lagen föreskrev att eleverna varje måndag skulle stanna i en stunds tystnad inför Dr Sun Wens minnestavla. Ledande kineser gjorde gällande att detta saknade varje religiös betydelse, under det att andra uttalade sina dubier härom.

Det är uppenbart att denna ukas skulle skapa oro bland missionens folk. Några menade att en eftergift på denna punkt skulle betyda att missionen svek sitt program. Andra missionärer sågo saken från andra synpunkter. Följden blev att vår missionärskår i denna fråga delades på tre linjer. En majoritet förordade registreringen, en minoritet avböjde den helt och hållet och några stodo neutrala. Till missionsstyrelsen i Sverige ingingo alla dessa meddelanden för beslut och klagörande råd.

Det var icke så alldeles lätt att fatta ett avgörande beslut. Principiellt ville naturligtvis icke missionsstyrelsen vara med om en åtgärd, som kunde kasta någon skugga över arbetet. Annat vore ju förhållandet om de, som stodo närmare till saken därute, kunde finna anledning till vissa åtgärder. Följden blev att skolorna i t. ex. Kiaohsien-distriktet upplöstes såtillvida att missionen icke längre

understödde dem. Men många kineser ryckte fram och skolor kunde fortgå på vissa håll. Ifråga om fortsättnings-skolan i Kiaohsien beslöt skolstyrelsen med en del missionärer att begära dess registrering. Detta synes ej på något sätt ha skadat dess anseende eller verksamhet.

Året därpå enades man också i missionärskonferensen i Kina om ett kompromissförslag, som innebar, att då registreringen av fortsättningskolan icke vållat någon skada missionen borde tillhandahålla lokaler och även ekonomiskt stödja densamma samt att kravet på det kristliga inslaget i undervisningen må strikt vidhållas. Detta beslut var enhälligt.

Härtill kom en annan omständighet. Skolchefen för Shantung Håa-Si-yuan visade sig alldeles obenägen att registrera missionsskolor. Orsaken synes ha varit ovilja mot kristendomen. Dock sökte han icke heller med våld att stänga någon skola. Planen var påtagligen att på annan väg omöjliggöra det arbete, som missionsskolorna utförde.

Så blev hela denna sak färgad av en påtaglig ovisshet. Läget i dag är till viss grad förbättrat. Nu böljar ju stridens vågor i landet, och tid och krafter räcka icke till för interna skolsaker. Men det är väl troligt att ett förändrat tidsläge kan komma att ånyo riva upp det komplex, som här vidrörts. Lokalregeringen har visat sig tolerant på denna punkt. Ukaserna växla. Ena dagen kommer bud om skolornas registrering om de skola få fortsätta, den andra uppmanas missionen att intaga i sina skolor en massa flyktingbarn för undervisning. Med glädje villfor missionen denna sista anhållan, som på samma gång var ett officiellt erkännande för dessa skolor. Allmänheten har visat sig värdesätta våra skolor. Därför har årligen en utvidgning kunnat ske. Nu äro de knappa utrymmena alldeles överfyllda.

Även japanerna ha lämnat skolorna i fred. En intressant sak kan nämnas. 1939 valdes en prisnämnd av kineser och japaner för att utröna vilka skolor som voro bäst i distrik-

tet. Fyra frågor skulle besvaras av nämnden: 1) Vilken skola har lättast att få elever? 2) Vilken har det bästa skol-schemat, de bästa lärarna och den bästa undervisningen? 3) Vilken har den bästa ordningen och disciplinen? 4) Vilken har de kunnigaste eleverna? Tävligen gällde utom våra skolor en del kinesskolor samt katolikernas och lutheranernas. Nämnden enade sig om att förklara vår skola såsom varande den främsta å alla angivna punkter och som ett bevis å detta förärades skolan nämndens diplom.

Sådant inger respekt för våra missionärers arbete i Sinims land.

Söndagsskolan.

Som förut påpekats började vår mission söndagsskola år 1900. Det var icke så lätt att erhålla elever till densamma, och så kom ju boxareupproret med dess förödande verkningar för missionen. Men när man samlades på nytt börjades också söndagsskolorna. Detta skedde i Kiaohsien. När arbetet startades vid Chucheng började Anna Lindberg strax söndagsskola och ett fyrtiotal barn voro med.

Alltefter som församlingar bildades börjades också söndagsskolor, och dessutom hållas sådana på ett mångtal platser runt om församlingen. Olika krafter ha kunnat anlitas, och det är uppenbart att kineserna med sin stora talarebegåvning och sin livliga fantasi också kunna konsten att undervisa i söndagsskolan. Det blir inga stereotypa skildringar utan levande och gripande poänger.

I stort sett kan man säga att barnantalet i skolorna visat en tendens till stegring. Alla våra församlingar ha söndagsskolor, de flesta mera än en. Kiaohsien har 40 skolor och Kaomi 20. Sammanlagda elevantalet utgör 1,542 på 42 skolor med 60 lärare.

I Kiaohsien har man satt i gång med ett nytt initiativ. Ett tiotal kvinnor vandra varje söndagsaftermiddag ut i staden och samla barn och äldre till söndagsskola. Får man

ingen lokal håller man mötet i det fria. Tillslutningen är olika men omkring 4—500 personer äro medeltalet för sammankomsten. Detta är ett gott företag, som synes kunna lämna en anvisning för söndagsskolmission även i Sverige.

Skördarna för arbetet genom söndagsskolverksamheten ha varit goda.

Bibelklasser och bibelkurser.

Det är ett livsvillkor att meddela så mycken bibelkunskap som möjligt till medlemmarna och enkannerligen de unga. Vad som här hemma är ett betydelsefullt krav blir därute ytterst vitalt.

Från 1898 ha kurser av olika längd hållits på stationerna med missionärerna och infödda medhjälpare såsom lärare. Ibland har hundratalet elever kommit med. Man har indelat dem i klasser och de icke läskunniga ha på detta sätt fått sin första handledning i läsekonsten. Man har försökt med olika metoder och ej sällan givit läxor i bibelkunskap, som vederbörande sedan uppläst i församlingen. Det har gällt att tillgripa alla de medel som stått till buds.

Under de senare åren ha sommarkurserna betydligt populariserats. Numera inbjudas mera uppmärksammade såväl kinesiska som utländska personer att hålla föredrag. Goda resultat har vunnits och läget uppmanar till fortsättning. Då krigsöroligheterna 1938 hindrade skolverksamheten avhölls i Kiaohsien en vår- och en höstkurs på en månad vardera med bibliskt program. Ämnet var: Den nytestamentliga församlingen.

Bibelkvinnoskolan

som avsett att utdانا kvinnliga medhjälpare för missionen är ett ytterst viktigt missionsinstrument, men har helt naturligt haft stora hinder att övervinna i sin verksamhet. Den har fortgått i Kiaohsien under ledning av Hedvig

Rinell. År 1939 sammanslogs den med den från Kaomi till Kiaohsien överflyttade manliga bibelskolan.

Under de gångna åren ha 152 elever mottagit undervisning i denna skola längre eller kortare tid. »Icke få av dessa ha troget tjänat missionen, som bibelkvinnor, andra ha sökt att vara nyttiga i hemmet och bland grannarna, några av dem ha naturligtvis tröttnat, men ett stort antal av dem ha lyckliga och frälsta gått hem till Gud.»

Skolor för evangelister.

Efter tillfälliga sådana kurser på olika stationer börjades en skola för hela missionen i Kaomi 1920. Denna var två månader lång. Eleverna kunde ibland vara ett 40-tal. Namnen A. Leander, A. J. Lidquist och Eric Strutz m. fl. äro knutna till denna skola. 1939 flyttades den till Kiaohsien och är från detta år treårig. Ledare är Egron Rinell. Såväl svenska som kinesiska lärare deltaga. Under första året voro eleverna 47, 22 manliga och 25 kvinnliga. Här utföres ett ytterst viktigt arbete för missionen.

Lokalfrågan har icke sällan varit svår för skolorna. Man har fått nöja sig med de enklaste anordningar. 1924 uppfördes i Kiaohsien en byggnad i två våningar för flickskolan. Den glädje som i all synnerhet skolans ledare, Hedvig Rinell, kände denna dag är rörande. Hon skriver härom med den största tacksamhet. »I ett långt led tågade flickorna dit, var och en bärande sitt lilla knypte, en korg och ett paket. Alla voro så innerligt glada. Å, vad det var roligt och huru solen sken härligt den dagen och alltsedan i de små, men glada och ljusa rummen. — Först ville vi tacka Gud, alla goda gåvors givare. Men så ville vi också tacka eder, kära vänner i hemlandet.»

1940 invigdes ett nytt hus i Kiaohsien för sam-bibelskolan. Det är en ståtlig byggnad med elevrum i nedre och skollokalerna i övre våningen.

Den svenska skolan i Kina.

Det var icke lätt att ordna med skolundervisning för missionärernas barn. Den för skandinaviska barn avsedda skolan i Kikungshan fyllde härvid en god uppgift, men vägen dit från vårt fält var alltför lång. Denna skola nedlades också 1927.

Efter denna tid har vår skola letts av missionens egna krafter. Från 1935 till 1939 fyllde Doris Strutz denna plats. Anna Andersson började 1936. Hon leder alltfört denna gren av verksamheten. Dessutom ha Hellen Rinell och Gerda Rinell deltagit i undervisningen. Under senaste året, 1940, var elevantalet 4.

Skolornas ekonomi har ofta varit knapp. Det har gällt att ta sig fram med det minsta möjliga. Därför är vad som åstadkommit ett ännu större under.

Här följer en skildring (1927) från skol- och kvinnoverksamheten av Hedvig Rinell:

Om kvinnoverksamheten i Kiaochow. Skolavslutning.

»Den 24 sistlidna juni fingo våra ungdomar i härvarande skolor sitt sommarlov. I flickskolan ha vi haft en lugn och god vårtermin. Alla ha fått åtnjuta jämförelsevis god hälsa. Herren har välsignat oss även i andligt hänseende. Pastor Chiens möten i maj ha burit rik frukt. Under vårterminen ha 10 flickor blivit döpta. Bland dessa befann sig Siao Goe-yuin, underhållen av fröken Ramkvist och några av hennes väninnor. En annan underhålles av en förening i Sundsvall och en tredje av en förening i Medelpad. (Nämner detta såsom en uppmuntran för våra trogna uppoffrande och förebedjande vänner i hemlandet.) Må Herren få fostra och leda de nydöpta i sin sanning!

Sommarskolor.

Flera av flickorna äro verksamma under sommarferierna. Har just haft brev från en av de äldre eleverna, vari hon säger: »Var god och sänd mig böcker fortast möjligt. Jag har lyckats samla 17 barn till sommarskolan i vår by.» Sådana sommar- eller ferieskolor söka vi öppna litet varstades i byarna. De äro avsedda för sådana barn, som ej äro i tillfälle att gå i andra skolor. Kursen varar i omkring sex veckor. Barnen samlas då i någon stuga, där de kunna få rum, och undervisas fritt av våra elever. De läras att sjunga sånger, få lyssna till bibliska berättelser och få, så långt tiden medgiver det, lära sig att läsa. Det är ett såningsarbete. Det gäller att så, så vid alla vatten.

Bibelklasser för kvinnor.

Så snart skolflickorna rest hem började kvinnorna komma in till sina klasser. De komma gående, ridande på åsnor eller åkande på skottkärror. Utom de, som kommo från landsbygden, fingo vi en stor skara från staden. Större delen av tiden hade vi dagligen omkring 70 deltagare. Fru Ki och fröken Chang (båda skollärarinnor) voro mina goda medhjälpare. Vid morgonbönen och kvällsmötena hade vi dock hjälp av några evangelister. En kväll föreläste Egron Rinell bibliska skioptikonbilder. Dessa hjälpte dem att om möjligt ännu bättre förstå de bibliska sanningar, vari de undervisades. Broder Fann skötte den ekonomiska sidan av klasserna. Klassläsningen pågick närmare fem timmar pr dag. Därtill kom som sagt kvällsmötena. Tiden var väl använd. Allt gick som ett urverk. Ingen var sjuk.

Ett vittnesbördsmöte.

Bibelklasserna pågingo två veckor. Avslutningsmötet var ett kombinerat kvinnoföreningsmöte och vittnesbördsmöte.

Efter några erinringar med ledning av Matt. 21:1—7, bön och sång, upptogs en efter våra förhållanden stor kollekt, ty den gick till omkring 11 kr. Kvinnoföreningen giv-er årligen bl. a. en liten summa penningar till barnhemmet i Chucheng. Utom detta syr den skor och kläder till barnen där. Vittnesbörds-mötet blev dock det intressantaste. Fru Ki ledde detta möte. Flera av de utomstående kvinnorna uttryckte sin glädje och tacksamhet över att ha fått vara med på klasserna. Några sade sig vilja bli kristna, och andra lovade att sända sina döttrar till flickskolan i höst. En kvinna förklarade, att hon icke blott själv ville bli kristen, utan hon ville ock försöka att leda sina släktingar till Kristus. Även bibelkvinnorna avlade goda och inspirerande vittnesbörd. En av dem sade sig ha fått ett klarare begrepp om helgelsen, offrens betydelse, sabbatens helgande och faran av att genom giftermål sammanblanda sig med hedningarna. Det senare är för våra kristna ett av de svåraste problemen. Det sista vittnesbördet kom ifrån fröken Chang. Hon sade: 'Då jag blev ombedd att hjälpa till med dessa bibelklasser, var jag ej alls villig. Jag önskade resa hem för att vila mig. Nu tackar jag Gud för det att jag fått vara med. Medan jag undervisat min klass har jag själv mottagit rika välsignelser. Nästa år, om Gud vill, skall jag gärna hjälpa till med en klass igen.'

Torka, bön och bönesvar.

Vår trakt har under försommaren lidit mycket på grund av ihållande torka. Samtliga kineser ha nästan varit förtvivalade därför. Höga och låga ha ropat till sina gudar. En av bibelkvinnorna, som bodde i skolan, föreslog klassdeltagarna, att de varje morgon skulle samlas för att be den sanne Guden om regn. Och det voro alla med om. Kl. 3 varje morgon ringde de därför i skolklockan och kallade samtliga att stiga upp för bön. Alla samlades de

därefter i stora hörsalen, där de på knä ropade till den himmelske Fadern om regn både för den törstiga jorden och för sina egna törstiga själar. — Vi slutade våra klasser på fredagseftermiddagen, och på natten till lördagen började ett ymnigt regn falla, som fortsatte större delen av lördagen. 'Herren hör bön, Herren hör bön', var det glada tillropet, som mötte oss, då vi åter träffades på söndagen.

Ett varmt tack.

På stående fot bådo klassdeltagarna mig framföra ett varmt tack till moderförsamlingen i Sverige, som gjort det möjligt för dem att deltaga i dessa klasser. Och nu äro dessa klasser över, men vi bedja Gud, att han i sin nåd må låta utsädet gro, växa och bära frukt till evigt liv. Måtte ske!»

Ungefär tio år senare (1936) skriver Doris Strutz i V.-P. om dessa saker:

Skolavslutning i Kiaohsien.

»Juni månad har gått i skolavslutningarnas tecken. Ja, strängt taget började det redan under maj månad, då svenska skolan hade sin avslutning.

Vi ha här i Kiaohsien inom missionen tre skolor, utom svenska skolan, nämligen en små- och folkskola, en real-skola och en bibelkvinnoskola. Alla ha nu avslutat ett gott läsår. Det var bibelkvinnoskolan, som inledde avslutningarnas rad. Den 12—13 hade de sina examina. Som de alla voro muntliga, hade samtliga svenskar här samt ett par kamrater från Kaomi jämte en del kineser slutit upp för att lyssna. De flesta ådagalade mycket goda insikter i de ämnen de fått undervisning i. Dessa äro till största delen hämtade ur Bibeln, men de ha också fått studera matema-

tik, modersmålet och några allmänbildande ämnen. Då en del av dem knappast kunde läsa, då de började i skolan, kunna vi förstå, att det inte ligger litet arbete bakom, både för lärare och elever. Elevernas antal ha varit 16. Vi hade inte i år någon avgående klass, utan hoppas se dem åter i höst igen, tillsammans med flera nya.

En vecka senare var det examen i realskolan, men där avges skriftliga prov, varför vi inte hade nöjet gå dit och lyssna till dem, men avslutningen fingo vi vara med om. Denna hölls på eftermiddagen i kyrkan och var mycket högtidlig. Högtidstalare var pastor Kao från Kaomi, som i första hand riktade sig till de 11 elever, som i år erhållit avgångsbetyg från skolans högsta klass. Han påpekade hur stor vikt en god karaktär är för att vinna framgång i livet, och han visade genom exempel, bl. a. Petrus, hur en karaktär kan omdanas genom full överlåtelse åt Jesus Kristus. Vår bön är, att dessa ord må bli gömda i hjärtana. Många av våra elever äro ju icke kristna, men vi hoppas, att de skola bära med sig starka intryck av en kristen skola ut i livet, och att de förr eller senare må bli avgjorda kristna. Skolan har under året haft omkring 120 elever. Detta är egentligen mer än vi bekvämt kunnat rymma, men just nu äro ett par lärosalar under uppförande, så vi hoppas att till hösten få ta emot ett lika stort antal. Vi tacka Gud för att det varit lugnt i vår skola. Det är över hela Kina för närvarande en mycket upprörd stämning mot Japan, och den har på många håll tagit sig uttryck i studentdemonstrationer och oroligheter. Det är sannerligen inte lätt att vara ledare för en kristen kinesiskola i våra dagar.

Den 20 hade vår små- och folkskola sin avslutning. Den gången samlades vi i flickskolans hörsal, som var så gott som fullsatt, men så har skolan också i år inte haft mindre än 174 elever, därav 95 flickor. Oscar Rinell höll avslutningstalet. Talet åhördes med stor uppmärksamhet. Några

av eleverna sjöngo en avskedssång för de 11 kamrater, som nu avslutat sin sexåriga kurs, och därmed lämna skolan. Dessa jämte 15 stycken, som nu flyttas upp från småskolan, svarade med en annan sång, skriven just för tillfället. En trevlig utställning hade ordnats i en av lärosalarna. Där fingo vi tillfälle beundra elevernas handarbeten och teckningar samt deras skicklighet att skriva kinesiska karaktärer. Även deras uppsatser och räkneböcker fingo vi ta del av. De behövde inte skämmas för resultatet. Jag tror att vilken skola som helst i Sverige skulle vara stolt över att kunna uppvisa dylika prov.

Så ha de nu gått, våra ungdomar, för att njuta av sommarens frihet. Det är tomt efter dem. Många av dem äro flitiga mötesbesökare, och de flesta komma regelbundet till söndagsskolan. Av den senares omkring 200 elever var det ett 80-tal, som icke varit frånvarande någon söndag. Dessa fingo en särskild liten premie sista söndagen. Inalles hade 3,902 barn deltagit under vårterminen¹. Må Gud välsigna det arbete, som vi försöka utföra bland dessa representanter för det unga Kina! Tänk, vad mycket de en gång skola kunna göra för sitt land, om de bli vunna för Kristus! Hjälp oss att bedja för dem!»

¹ Det blev denna siffra, då antalet närvarande barn söndag efter söndag sammanräknades till en summa.

Infödda medarbetare

Varje vaken missionsvän har fullständigt klart för sig att de länder, som missionen bearbetar, aldrig skola kunna evangeliseras om icke infödda krafter komma till användning. Skall Kina kunna evangeliseras måste detta ske genom kineser. Många förhållanden motivera denna åsikt.

Varje land har sin speciella motvilja mot det utländska. Det kan visserligen vara populärt och tilldragande, men bakom den ytliga nyfikenheten ligger ändå förkärleken för det egna, och gäller det nu angrepp på läror och åskådningar, vilka i många fall höra samman med själva hjärterötterna i folkens liv, så är det uppenbart, att dessa skola mötas med den största misstro, om de därjämte framföras av en utlänning. Härtill kommer även språkliga svårigheter. Kinas språk hör till de mest svårlärda på jorden. Dessutom är kinesen liksom född talare. Detta gör att det för en utlänning är ytterst svårt att kunna behandla kinesiskan med den lätthet att hans budskap vinner sympati bland människorna. Den infödde har i sin språkkunskap en god tillgång, och så öppnas för honom tämligen lätt dörrar, som annars äro stängda för evangeliets förkunnare. Han besitter en anpassning och en förmåga, som gör honom till en ytterst värdefull medarbetare i evangeliseringen.

Allt detta gör det så naturligt för missionärerna att

samla omkring sig en stab av medarbetare. Dessa utgöra vanligen förstlingskärvarna i skörden, och hos dem gäller det att stödja den vilja till arbete och mission, som den helige Ande nedlägger i sina efterföljare. Härvid måste en stor försiktighet iakttagas. Den nyomvände är under alla förhållanden ett svagt käril, och det behöves därför ej minst i ett hedniskt land ett ihållande arbete för att fostra fram det lämpliga materialet. Det är uppenbart att missionens skolor här utföra ett värdefullt verk. Dessutom hållas ofta återkommande kurser, vid vilka kolportörer, evangelister och bibelkvinnor erhålla den fostran som är möjlig. Allt detta lönar sig också. Det är med stor tacksamhet man tänker på huru mycket av värdefull mission, som genom de infödda medarbetarna blivit utfört, och de äro för närvarande högt uppskattade för sin gärning.

Vår mission, som ju är relativt ung, har hunnit med att knyta rätt många infödda arbetare till sin verksamhet. Den av missionen först använde evangelisten hette Leon-Went'ong, men dessförinnan ägde den en bra kraft i Suen-Woe-uh, som under flera år följde Karl Vingren och J. E. Lindberg både såsom kock och som evangelist. Från Pingtu kom evangelisten Giang, död sedan flera år tillbaka men med ett ljus minne efter sig. Bland kvinnorna nämnes den lilla barnflickan från Pingtu, som fick bliva medel till Ho-Sin-is frälsning i Kiaohsien, som sedan i sin tur fått leda många själar till försonarens kors.

Wang-Gi-shan som omkring 1905 började med att predika, har visat sig vara en pålitlig kraft. 1920 valdes han till pastor för Kiohsiens församling, ett uppdrag, som väl utmärker mannens förtroende. Bland skaran under de senare åren ha vi flera som utvecklats till goda predikanter. Många kunde här omtalas, men detta kan naturligtvis icke komma ifråga.

Ett intressant och uppmuntrande faktum är det förhållandet, att de första evangelisternas barn och barnbarn ofta

fortsätta i sina fäders spår, likasom många av dem, som antagits såsom medhjälpare under sista åren, ha varit barn till medlemmar inom församlingarna. Det är sålunda andra och tredje generationens folk vi ha att göra med. I västerlandet utgöra dessa några av våra svåraste objekt, men andra bli våra bästa medlemmar. Det förhåller sig på samma sätt i Kina, och det är ju ett Guds under att dessa enkla och nykristna kineser kunna till den grad uppleva den nya läran att denna blir en attraherande makt för deras egna barn.

Många gripande vittnesbörd finnas om äktheten i den tro, som omfattats och vars innehåll man vill göra känd för sina vänner och grannar. Helt naturligt möter den omvända kinesen många, som med hån eller ironi söka förlöjliga honom och hans gärningar. Den trosfrimodighet, som kommit i dagen i dessa prov, har ådagalagt äktheten i den övertygelse, som ligger bakom gudsöverlåtelsen. Och det är genom sådana i prövningens eld luttrade tjänare, som missionen vinner några av sina bästa framgångar.

Antalet infödda medhjälpare har växlat något under åren. De finnas nu på alla våra stationer och i alla våra församlingar. Att några bland dem äro särskilt omtyckta och eftersökta hör samman med deras speciella utrustning och förmåga. Man har lärt sig konsten att krypa om det ej är möjligt att gå, och där man icke kan komma fram gäller det att stilla och tålmodigt vänta till dess dörrarna öppnas och tillfället ges.

De många som äro helt anställda av missionen erhålla understöd för sitt uppehälle. Deras anspråk äro ej stora, de äro vanligen nöjda med litet, men det ligger helt naturligt i missionens intresse att lämna en sådan ersättning att det kan anses möjligt att få behålla de anställda arbetarna, som även de måste tänka på livets nödort. Den sjunkande valutan i Kina har nödvändiggjort många ekonomiska tillägg, men vanligen har det rört sig om tämligen

små belopp. I budgeten upptager understödet för de infödda medhjälparna en särskild del. Att det även bland dem funnits individer, som alltför mycket sett på lekamlig fördel är icke mycket att förvånas över. Deras procent är dock i förhållande till antalet mycket ringa.

De nya skollagarna för Kina och den stegrade nationalismen i landet har givit kineserna ett allt större inflytande i såväl skolor som församlingar. Detta som av missionen själv anses såsom något mycket naturligt, ställer allt mera stegrade krav på de infödda kristna. Det är därför en värdefull förberedelse som de kristna erhålla för kommande uppgifter genom det vidgade arbetet såsom missionens medhjälpare under de europeiska missionärernas vakna ledning.

Vad vår mission angår har den egentligen aldrig haft några svårigheter med sina infödda medarbetare. Harmonin har varit god och samarbetet det bästa. I detta ligger goda löften för det kommande.

Dessa rader må avslutas med följande skrivet av Anna Lindberg 1935:

»En missionens trotjänare.

Herr Li-bing-i har under 22 år med nit och ovanlig trohet utfört sin läraregärning i vår missions tjänst å vårt Chucheng-fält. Det är sällan en kineslärare under en så lång följd av år tjänar på samma plats.

Herr Li är infödd Chucheng-bo och har ägnat hela sitt liv åt skollärarekallet. I ungdoms- och mannaåren arbetade han i mandarinskolor utom vårt härad och har hela tiden gjort sig aktad och älskad av alla.

Det var först i 50-årsåldern, som Herren öppnade väg för vår broder att göra bekantskap med missionärerna och kristendomen. Det dröjde ej länge, innan den lärde konfucianisten insåg Jesu läras företräde framför allt annat.

En inbiten Konfucii lärjunge har att genomgå många strider med sig själv, innan han beslutar sig att lämna allt och följa Jesus.

År 1917 på sommaren blev vår aktade lärare döpt i Chuchengs kapell. Härmed avlades ett kraftigt vittnesbörd inför hans vänner och släktingar, att Kristus vunnit segern. Visst fruktade några, att han ej vore mäktig att stå fast i sin nya tro utan att falla, såsom det ofta hänt med trogna Konfucii tillbedjare, sedan de en gång blivit kristna. Till Guds ära få vi omtala, att denne vår broder aldrig visat tecken till återfall, utan med trohet hållit sig till sin Gud. Prövningar och lidande har han liksom vi alla haft sin stora del av, men liksom vi har han hämtat kraft och tröst ur den kära Bibeln.

Broder Li är en fridens man. Två familjer i vårt grannskap, Fo och Uh, hava en tid levat i stor osämja, och som kvinnorna i de båda fallen tillhöra församlingen, har detta förhållande vållat oss sorg. Unga fru Fo har gråtit och jämrat sig en tid, och ansiktet har sett grymt ut. En dag kommer hon till sitt arbete i skolan med ansiktet liksom förklarar, ja, hon, såg närapå vacker ut. Jag frågade vår tjänare om orsaken, och han talade då om, att läraren Li-bing-i fått till stånd en förlikning mellan de stridande familjerna. Fru Uh ser nu nöjd ut och besöker gudstjänsterna flitigare än förr, och gamle Fo ser så glad ut, när han sitter i kapellet med något av barnbarnen i sin famn. Ja, saliga äro de fridstiftande, ty de skola kallas Guds barn.

Till följd av sin höga ålder och därmed dålig syn slutade broder Li sin läraregärning med detta nya års ingång. Hans plats i skolorna ersättas med broder Koa-kin-shi.

Gud välsigne broder Li och göre hans sista år i livet rika på glädje! Vi tacka honom för trogen tjänst.»

XIX.

Fortsatt mission

Varje år samlas missionärerna till ett större gemensamt möte dels för att söka gemensam uppbyggelse och dels för att avlämna rapporter om huru arbetet tett sig under det gångna året. Vid dessa sammankomster enas man om den budget, som skall framläggas för Missionsstyrelsen i Sverige. Missionärskonferensen hålles så pass tidigt på nyåret att alla fakta hinna hemlandet i så god tid, att det blir möjligt att redan vid Missionsstyrelsens vårsammanträde bestämma om följande arbetsårs budget. Under sådana förhållanden hinna alla instanser med ärendena utan brådska och det blir möjligt att ingående syssla med varje specifik fråga. Men allt detta kräver tro och bön, ty det gäller för missionsledningen att besluta om mycket stora belopp under det man ännu icke äger något av dessa valutor inom räckhåll. Sådant fostrar människor, som få lära sig att tro på Gud och att våga något även i svåra och bullersamma tider.

Missionärskonferenserna konstituera sig noggrant och det hela ledes fullt parlamentariskt. Ett betydande arbete utföres av vederbörande beredningsutskott, vars förslag vanligen bliva vägledande för beslutet. Det ligger i sakens natur att dessa högtider lämna en god bild av missionsläget. Det är här i de avgivna rapporterna som man känner missionens pulsar klappa.

Låt oss exempelvis se huru arbetet tedde sig år 1928. Från Kiaohsien: stationen leddes av J. A. Rinell. Man hade nyss välkomnat Gerda Ljungkvist, sedermera gift med Egron Rinell. Doris Strutz hade nödgats underkasta sig en operation och Titty Schlyter var svag till hälsan, men i övrigt voro alla vid god vigör. Den infödda medarbetarestaben stod intresserad vid sina platser.

Tiden var orolig. Kina är ett orons land, fastän kinesen älskar friden. Å fältet som omfattat även Long-gia-tsun och Po hade man predikat i 48 olika lokaler. Dessutom hade tältet kommit till flitig användning. Evangelisterna och bibelkvinnorna gjorde sitt bästa. Skolorna hade fortgått. Söndagsskolorna likaså. En värdefull mötesserie under ledning av fem dugliga kinesiska resemissionärer hade varit till välsignelse. Skriftspridningen var tillfredsställande.

Fältet uppges dock vara mycket oroligt. Rövarbanden härjade. Fattigdomen gjorde sig hemmastadd. Missväxt och abnorma skatter gjorde sitt till att försvåra läget. Dessutom pågick ett utrotningskrig mot boxarna varvid tiotusentals olyckliga människor ekonomiskt ruinerades. Det är lätt att förstå huru dessa förhållanden inverkade på livsföringen och orsakade svårigheter av olika slag.

Från Chucheng rapporterade J. E. Lindberg att verksamhetsområdet mycket berörts av den politiska oron. »Det var en kuslig tid av pinsam oro när marskalk Sun Chuan fangs halvvida trupper passerade genom staden och häraded. Den kusligaste stunden var den där midnattstimmen, då signalpiporna började blåsa till uppbrott. Man kunde befara det gällde myteri och stadens utplundring. Så blev dock icke händelsen, Gud vare lov.»

Det var att vänta att all denna oro skulle inverka menligt på missionsarbetet men verksamheten hade fortgått under Guds höga hägn. Även tältmissionen hade kunnat bedrivas utan störande ingripanden. Man hade försökt med en omfattande litteraturspridning och då framförallt

sökt att få ut biblar till människorna. Skolarbetet hade kunnat fortgå.

Här likasom i Kiaohsien hade sjukvårdsarbetet bedrivits efter bästa förmåga. Ackuschörskans gärning var ganska omfattande. Sjukvårdsarbetet sattes på ett hårt prov i samband med den slagna nordarméns återtåg. Massor av soldater behandlades. Det var även möjligt att genom morgon- och aftonböner inverka på denna oroliga människomassa.

Från Kaomi skrev Oskar Rinell att man kunnat arbeta under ett relativt lugn. Dock hade svårigheterna varit betydande. Det utrotningskrig som började mot en hemlig förening kallad Stora kniv eller Röda spjut injagade skräck hos massor av människor. En tid syntes det som om ett människoliv varit världsmarknadens billigaste vara. Emellertid föreföll det som om oroligheterna gjort en del mottagligare för evangelium och om någon framgång kunde berättas. Skol-, tält- och skriftspridningsmission hade utförts.

Från Wangtai—Ihchao fälten rapporteras om att oroligheter förekommit även där bland människorna. Trots de förluster som befolkningen lidit även ifråga om liv och lem hade intet ont drabbat församlingens medlemmar. På 23 platser hade predikoverksamhet uppehållits och ett flertal evangelister och bibelkvinnor varit anställda. »Under sommaren höllos 4 dopförrättningar, tre i Wangtai och en i Djangtsang, en marknadsby 50 li söder om Wangtai. De döptas antal utgöra tillsammans 53. Vid dopförrättningen i Djangtsang, vilken försiggick i floden, döptes 21 personer. Av dessa voro 10 kvinnor både äldre och yngre. Under våren kan man gott säga att en riklig väckelsens ande rådde på denna station. Det synliga redskapet var en kvinna, som icke då ännu tillhörde församlingen.» Denna kvinna som helats av Herren blev genom sin frimodiga förkunnelse om Guds nåd till stort gagn.

Från Barnhemmet i Chucheng förelåg också ett meddelande. »Vid förra konferensen rapporterades barnens antal

till 20. I år ha vi att rapportera ett lägre antal. Några av de minsta ha lämnat oss och gått till ett bättre hem. Barnens antal är nu 16. Av dessa äro 13 hemma i hemmet och 3 ute hos ammor. Av de senare beräkna vi att 2 skola komma hem i vår. Under året ha 4 nya upptagits. En av dem fingo vi lämna vård under några månader då däremot de andra 3, som voro mycket illa medfarna, dogo efter några dagar. En av dem var född i fängelset och en upphittades ute på marken förfrusen, så att den lilla kroppen blev full av kylsår. Ett par vägrades under våren inträde i hemmet på grund av oroligheterna. Barnen äro alla duktiga och synas växa till var och en efter sin ålder.»

Det är Matilda Persson som skriver, och här såsom alltid träder hennes levande intresse för denna verksamhetsgren i dagen.

Missionärernas verkställande utskott gav en skiss av läget. Svenska beskickningen i Peking hade telegrafiskt förfrågat sig om huruvida missionärerna ansågo sig tvungna att evakuera, vilken fråga besvarades nekande. Dock ansåg man det förmånligt om åtgärder vidtoges för att missionärerna skulle kunna embarkera något utländskt fartyg, om verklig fara uppkomme. Sådan överenskommelse hade också träffats av vår beskickning med representanten för U. S. A. Platsen skulle vara Tsingtau. Där förhyrdes också ett hus för en kortare tid såsom bostad vid eventuellt behov.

Själva missionärskonferensen hölls i Chucheng den 26—29 februari 1928. Bland andra ärenden förelåg en motion av J. A. Rinell som berörde en ganska aktuell fråga, den nämligen att anställa kinesiska kristna såsom församlingsföreståndare. I motiveringen påtalades det förhållandet att om de utländska ledarna helt hastigt måste lämna arbetet i en församling, denna stode tämligen bortkommen i saknad av ledande kraft. Detta manade till att i god tid företaga sådana förberedelser att inhemska krafter stode

till förfogande när kritiska dagar komme. Beslutet blev att genom en kommitté söka att erhålla ett lämpligt förslag om ärendet. Efterhand har allt flera krafter engagerats för den uppgift, som här nämnts, säkerligen till båtad för det hela. I samband härmed påtalades nödvändigheten av att söka allt bättre fostra och utveckla de inhemska krafter, vilka missionen måste räkna med såsom aktiva medarbetare.

Följande års missionärskonferens hölls i Tsingtau. Man anger att läget alltfort var oroligt. Vid detta möte hade missionärerna att yttra sig över det förslag till arbetsordning för baptistmissionens yttre mission, som varit under bearbetning i hemlandet. Detta antogs även med några mindre ändringar. Detta årsmöte överskuggades av den irriterande frågan om skolornas inregistrering, en sak som vi närmare redogjort för i annat sammanhang.

Konferensen 1930 måste syssla rätt ingående med ekonomiska frågor. Läget var tydligt av det faktum att silverdollarn nu nått den lägsta punkten under tjugu år och sålunda förlorat mycket av sin köpkraft. Den kinesiska staten laborerade alltfort med silvermyntfot men såg sig tvingad till en förändring, och tulltarifferna t. ex. beräknades redan efter gulddollar. Dessa förhållanden jagade priserna i höjden och detta berörde helt naturligt både missionärerna och de infödda. Det blev nödvändigt att klargöra för hemledningen vad som nu måste göras. De framställda förslagen bemöttes också välvilligt av missionen och dess offrare.

Bakgrunden för det hela, fonden för missionärskonferenser och beslut, är ett segt och ihållande arbete. Det skedde inga särskilda underverk ifråga om anslutning och framgång, men varje frälst och döpt kines var ju ett under större än alla beprisade storverk och kraftprov. Ty vad allt gömmes icke i en endas omvändelse. Då detta är sant i vanliga fall blir sanningen ännu mera markerad när det gäller själar, som ryckas loss ur hedendomens kalla grepp

och den tusenåriga vidskepelsens magiska griparmar. Det är starka band, som måste slitas, och det är ännu starkare band som knyts mellan Gud och den fattiga, nu rika och välsignade människosjälen. Sådant betyder seger för de eviga krafterna och insättandet i ljuset av ett faktum vars betydelse vi aldrig kunna till fullo värdesätta.

Vid denna tid, omkring 1930, hade vi åtta församlingar ute på Shantungfältet. Omständigheterna gjorde det lämpligt att icke hasta med något nytt församlingsbildande. Nu såsom nästan alltid under hela vår verksamhetstid i Kina rådde en viss brist på utländska krafter, och man måste taga detta med i beräkningen när kalkylerna uppgjordes.

I övrigt sökte man på de olika stationerna att göra vad man kunde. De riktlinjer, som missionen fått och som visat sig förmånliga, fingo alltfört vara vägledande för arbetet. För missionärerna stod språkfrågan alltjämt i förgrunden. De nyanlända måste ta itu med att lära in det mesta möjliga och de äldre måste fortsätta med sin språkliga utveckling, ty att bli efter på detta gebit är en farlig sak för en missionär.

En särskild omsorg måste ägnas de infödda medarbetarna. Det är ju alltid med ängslan missionen släpper ut dem till gärningen. Deras ringa utbildning och den tusenåriga tyngden av vanor och idéer samt själva anden i detta stora folk göra det dubbelt svårt för dem att hålla rätt kurs. Den livliga fantasien kan lätt leda till snedsprång och uttalanden, som ha ganska litet med kristendomen att skaffa. Därför måste man vaka och övervaka och utan att beskära för mycket dock hålla allt i tukt och ans.

Och så kryper eller flyger tiden hän och år läggas till år allt medan man täres av längtan efter allt rikare segrar. Men det är i alla fall något som rör på sig i det man håller på med. Gud går fram — —.

Härmed några missionsbilder. Denna är skriven av Hulda Andersson 1936.

»Julen har även i år firats på sedvanligt sätt. Oron i norr inverkade icke på julstämningen, utan vi ha haft det stilla och fridfullt. En dag fingo vi lite snö, men icke nog att täcka den gula jorden.

Julfirandet började redan på Lucia-dagen, då vi samlades med bibelkvinnoskolans elever till en liten julfest, de skulle nämligen gå hem före jul. Den 17—18 dec. hölls muntlig examen med dessa elever, varvid det framgick, att såväl lärare som elever gjort ett gott arbete under terminen. Vid avslutningen talade fru Strutz över orden: 'Herren behöver den.'

Allt artade sig till att bli en trevlig jul. Vi väntade ock meddelande från Peiping om vår kamrat, Anna Andersson, som vistades där vid språkskolan, skulle komma hem för att jula. På grund av de politiska oroligheterna i P. rådde skolans rektor alla eleverna att ej lämna P. I ett nu förändrades allt till det bättre, och den 22 dec. fingo vi fara till stationen och möta våra gäster. Vi fingo nämligen två i stället för en. Jag kanske nu bör presentera vår andra gäst, fröken Linnea Nelson från U. S. A. Hon är nästan lite släkt med oss svenska baptister. F. O. Nilsson, baptisomens banbrytare i Sverige, var farbror till fr. Nelsons far, även han var predikant. Nu är också han hemma hos Herren. Hans åtta barn äro alla troende och baptister. Fr. Nelson talar bra svenska och är väl förtrogen med svenska förhållanden. Hennes fält blir efter ett år vid språkskolan Szechwan i sydvästra Kina.

På söndagsskolan denna dag undfägnades samtliga deltagare med gottpaket, vilket förorsakade stor glädje isynnerhet bland flyktingarna, som väl aldrig förr varit med om något dylikt. Dagen före julafton voro de, som bruka besöka fängelset i staden, broder Strutz och några kineser,

dit för att sprida julglädje i dess dystra boningar. Efter tal och sång utdelades godsaker till allesammans, ävenså jultrev, en julhälsning i traktatstil. De olyckliga voro omkring 200. Bland kvinnorna märktes även några med små barn.

Samma dag på kvällen inbjödos vi tillsammans med några infödda arbetare till en trevlig julfest hos evangelisten Tai. Vi kände då, hur Kristi band förenar.

Julafton voro vi alla samlade hos Hellen och Oscar Rinell. Julevangeliet lästes och efter sjungandet av julsånger och bön skedde julklappsutdelningen, den av barnen mest åtrådda stunden. Tidigt nästa morgon skulle vi samlas till otta i kapellet.

Då jag påföljande morgon kl. 5 öppnade dörren för att väcka gårdens folk, nåddes mitt öra av tonerna från ett blåsinstrument. »Stilla natt, heliga natt» tonade ut i den stilla morgonen. För att förstå detta måste man nästan ha varit i hednaland. Då jag kom till ottan, fick jag veta, att vår evangelist varit ute och spelat i staden på morgonen.

Vid inträdet i kapellet möttes vi av en vacker tavla, jultjusen brunno, jultallen stod färdig, de vackra dekoratiönerna, som utförts av kineserna, förhöjde stämningen och en stor skara var samlad att lyssna till julens evangelium. Då klockan slog sex öppnades mötet med sjungandet av en av våra bekanta julsånger Br. Strutz förkunnade ordet och bjöd var och en att giva rum för Jesus. En kör sjöng Herrens lov, och stunden var dyrbar.

Juldagen hölls en högtid i mellanskolan med anledning av skolans trettiofemåriga tillvaro. Br. J. A. Rinell höll högtidstalet, flera andra yttrade sig, julkören sjöng, och ett musikband utförde kinesisk musik. Allt var vackert och tilltalande.

På eftermiddagen hölls den traditionella julfesten. Den rymliga kyrkan var till trängsel fylld med folk. Lilla hör-salen var fullsatt av flyktingar. Programmet som till största

delen utfördes av barnen, var trevligt och givande. Evangelist Tai talade varmt och medryckande, mycken sång förekom. Folket skötte sig i år mönstergillt.

Dagarna mellan jul och nyår ha vi gästade varandra och haft det både trevligt och uppbyggligt. Nu har det nya året gått in och med det nya tillfällena och möjligheter. Böneveckan hölls här liksom över hela vår jord. Må Herren välsigna oss både hemma och borta!»

Vidare skriver J. E. Lindberg 1937.

»Först må julhelgen omnämnas. Den har sin härledning från Betlehem, där Jesus föddes i ett stall och lades i en krubba. Detta skedde, när 'Ordet blev kött' och bodde ibland oss till vår eviga frälsning. De kristna älska denna högtid i alla land. Så göra ock de hedningskristna i Afrika och Asien.

Här i Chucheng ha vi årligen firat julen, alltsedan stationen anlades för mer än 30 år sedan. Varje julkväll överfyller vårt kapell av kristna och hedningar. Julträdet med sina skinande ljus, sångerna, bönerna och talen om Jesu människoblivande, tilldraga sig allas uppmärksamhet och intresse. Söndagsskolbarnen fröjdas över sina namn-påsar som endast barn kunna göra. Den allmänna känslan är:

'Var hälsad sköna morgonstund,
Som av profeters helga mund
Är oss bebådad vorden!'

På förekommen anledning hölls vår missionärskonferens i Kiaohsien så tidigt som mellan julen och nyåret. Alla ärenden behandlades i samförståndets och den kristliga kärlekens sinnelag. Bortavaron förenklade därför nyårshelgen här hemma på stationen. Den 3 jan. hade församlingen sitt årsmöte. Br. Martin Jansson talade först till församlingens

uppbyggelse. Därefter vidtogo förhandlingarna, varvid omnämndes församlingsnumerären, kassarapporten och en hel del löpande ärenden. Alla tjänstemän avtackades och omvaldes. Hälsningsbrev skulle skrivas till alla bortavarande medlemmar.

Vi kunna tacka Gud för den församlingslojalitet och sinnesstadga, som äro förhärskande i församlingskroppen. Splitets och söndringens ande bor fjärran. Fridens och kärlekens ande är utgjuten som en oförfalskad nardus i hela hopen av Guds husfolk. Därför blicka vi frimodigt framtiden an med full förtröstan. Lovad vare vår frälsnings Klippa!

Den tredje högtiden firades i samband med stationskolans avslutning. Den 4 och 5 jan. ägde avslutnings-examina rum. Skolan räknar 76 lärjungar av båda könen. På onsdagen hölls avslutningsgudstjänst i stora hörsalen med sång, bön och flera tal. Till sist reste sig hela skolan på rektorns uppmaning och bad mig framföra dess hälsningar och tack för understöd och förböner inom moderförsamlingen i Sverige. Mottagen nu deras tack!

Det är lugnt i våra trakter och verket kan fortsätta normalt. Tacken med oss missionens Gud för det.»

Från stationen i söder skriver Martin Jansson 1936.

»Arbetet i Ihchao har under vintern och våren i stort sett pågått som under föregående år. Möten av olika slag ha hållits. Det har predikats på gator och torg, och ett stort antal bibeldelar har sålts.

Under en del av april och maj besöktes fältet av missionärerna Matilda Persson och Sanna Andersson. Deras besök blev till välsignelse. Från vår synpunkt sett har arbetet ej heller varit utan resultat. Åtskilliga både män och kvinnor ha bekänt sig villiga att gå över på Jesu sida. Visst äro dessa människor mycket okunniga om vad saken gäller, men vi

ha dock all anledning att tro, att den Gud, som ser till hjärtana, skall fullborda det goda verk, som påbörjats hos dem.

Den 21 juni hade vi dop i vårt kapell i Ihchao, då sju personer döptes. Den 28 hade vi dop på vår utpost i Hsiayian. Vid det tillfället döptes åtta personer. Dopet i Hsiayian förrättades i en vacker flod utanför byn.

Alla dessa nydöpta komma att tillhöra församlingen. Må Gud rikligen välsigna dem och göra dem till ljus i mörkret.»